

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีลำดับขั้นตอนการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นการรายงานการศึกษาแบบภาพรวมของกลุ่มตามขนาดโรงเรียนประถมศึกษา เป็น 3 กรณี คือ กรณีโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสระบุรี

ส่วนที่ 2 เป็นการเสนอผลการวิเคราะห์ที่เก็บรวบรวมเพิ่มเติม ซึ่งจะครอบคลุมเรื่องสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และเรื่อง สภาพและปัญหาในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสระบุรี ส่วนที่อยู่นอกเหนือจากการศึกษา ในส่วนที่ 1 ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพและปัญหาในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน
 ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จากกรณีศึกษา 3 กลุ่มโรงเรียน

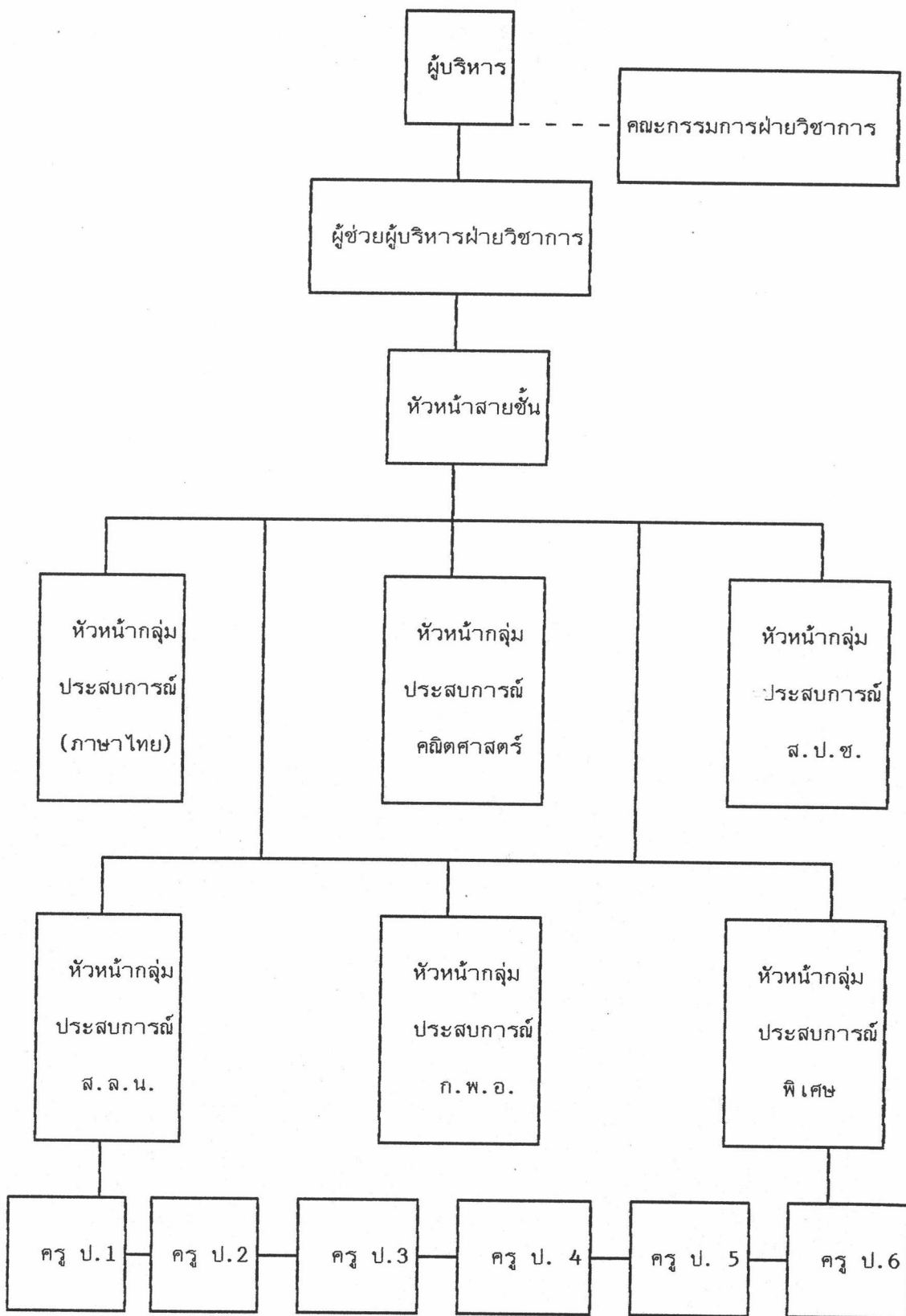
กรณีโรงเรียนขนาดใหญ่

ในการศึกษาสภาพและปัญหาในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จำนวน 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนหน้าพระลาน(พิบูลสงเคราะห์) โรงเรียนหินกอง (พิบูลอนุสรณ์) โรงเรียนวัดพระพุทธบาท โรงเรียนมวกเหล็กนอก โรงเรียนบ้านหมอ (พัฒนราษฎร์) โดยมีประเด็นในการศึกษา ครอบคลุมขอบข่ายงานวิชาการ 7 ด้าน คือ การจัดโครงสร้างระบบบริหารงานวิชาการในโรงเรียนและการกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบ และอำนาจหน้าที่ของบุคลากรตำแหน่งต่าง ๆ ที่ดูแลกำกับงานวิชาการของโรงเรียน งานหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ งานการเรียนการสอน งานวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลประเมินผล งานห้องสมุดและงานนิเทศภายในโรงเรียน สารสำคัญโดยภาพสรุปรวม ดังนี้

1. งานโครงสร้างการบริหารงานวิชาการ และการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรที่ดูแลกำกับงานวิชาการ

การจัดโครงสร้างการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดใหญ่ นั้น ปรากฏว่าโรงเรียนได้จัดโครงสร้างการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นทางการไว้อย่างชัดเจนทุกโรงเรียน ตรวจสอบได้จากแผนปฏิบัติงานของโรงเรียนทุกโรงเรียน นอกจากนั้นในบางโรงเรียนยังปรากฏว่าอยู่ในแผนป้ายแผนภูมิองค์การในห้องผู้บริหาร ห้องผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และหน้าอาคารเรียน การกำหนดโครงสร้างการบริหารดังกล่าว ปรากฏว่าได้มาจากแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เสนอแนะไว้ ในหนังสือคู่มือผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา (2536) แผนภูมิองค์การของโรงเรียนในกรณีนี้ มีลักษณะ ดังนี้

โครงสร้างการบริหารงานวิชาการ

ที่มา : แผนปฏิบัติงานของโรงเรียนหน้าพระลาน(พิบูลสงเคราะห์) โรงเรียนหินกอง (พิบูลอนุสรณ์) โรงเรียนวัดพระพุทธบาท โรงเรียนมวกเหล็กนอกโรงเรียนบ้านหมอ(พัฒนราษฎร์)

ในเรื่องการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของบุคลากรที่ทำหน้าที่กำกับดูแลงานวิชาการในระดับต่าง ๆ ของโรงเรียนนั้นจากการสัมภาษณ์ พบว่า การมอบหมายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบงานวิชาการให้แก่บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่งานวิชาการ มีลักษณะดังนี้ คือ มีการมอบหมายอำนาจหน้าที่อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร และผู้ที่ได้รับมอบหมายมีความเข้าใจเกี่ยวกับขอบข่ายงานตลอดจนภารกิจที่ต้องปฏิบัติ จำนวน 4 โรงเรียน มีที่เหลืออีก 1 โรงเรียน ไม่มีการมอบหมายอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร และได้รับการยืนยันจากการสัมภาษณ์ว่า อาศัยความเคยชินจากการปฏิบัติมาเป็นเวลานาน ทำให้เกิดความเข้าใจว่า มีงานอะไรที่จะต้องปฏิบัติบ้าง และจะต้องปฏิบัติอย่างไร บุคลากรมีความเข้าใจในหน้าที่และความรับผิดชอบ แต่ไม่รู้ขอบข่ายงานวิชาการที่แน่นอน จำนวน 4 โรงเรียน ส่วนที่เหลือจำนวน 1 โรงเรียน ไม่รู้ขอบข่ายงานวิชาการ จึงทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ครอบคลุมงานวิชาการ จากการสัมภาษณ์ในเรื่องเกี่ยวกับหน้าที่ที่ปฏิบัติทางด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และครูวิชาการโรงเรียน ปรากฏดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน มีหน้าที่ปฏิบัติงานทางด้านวิชาการดังนี้

- กำหนดนโยบายทางวิชาการให้บุคลากรปฏิบัติ
- จัดองค์กรสายการบริหารงานวิชาการ เพื่ออำนวยความสะดวกในการสั่งงาน
- มอบหมายงานนิเทศ กำกับ ดูแล เพื่อให้งานดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ
- จัดหาวัสดุอุปกรณ์ หนังสือ เอกสาร ให้ครูได้ใช้ในการดำเนินงานวิชาการ
- ดูแลและแก้ไขปัญหาทางวิชาการ
- กำหนดรูปแบบ และแนวทางในการประเมินผลการปฏิบัติงานทางด้านวิชาการ

ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ มีหน้าที่ที่ปฏิบัติงานทางวิชาการดังนี้

- รับนโยบายทางด้านวิชาการจากผู้บริหารมาสู่การปฏิบัติ
- วางแผนและกำหนดเป้าหมายทางด้านวิชาการของโรงเรียน
- ควบคุม ดูแลการจัดครูเข้าสอน การจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน

- จัดทำ เอกสารหลักสูตร และ เอกสารประกอบหลักสูตรที่จำเป็นไว้ใช้ในโรงเรียนและ เพื่อแจกจ่ายให้กับครูอย่างเพียงพอทุกกลุ่มประสบการณ์ และทุกระดับชั้น
- นิเทศภายใน โดยการประสานงานร่วมกับคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ หรือคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน
- เป็นผู้ประสานงานในการผลิต การจัดหา การจัดระบบบริการและการบำรุงรักษา สื่อการเรียนการสอน
- ประสานงานร่วมกับบรรณารักษ์ หรือ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดในการดำเนินการจัดหาหนังสือ สิ่งพิมพ์ โสตทัศนูปกรณ์ เข้าห้องสมุด และร่วมกันในการวางแผน การจัดกิจกรรม ส่งเสริมการใช้ห้องสมุด
- ประเมินผลงานทางวิชาการ พร้อมทั้งปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการแก้ปัญหา เพื่อเสนอให้ผู้บริหารทราบ
- จัดปฐมนิเทศ อบรม สัมมนา ทางด้านวิชาการให้แก่ครู
- ประสานงานกับชุมชน ท้องถิ่นในด้านวิชาการ ควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผล
- โครงการด้านวิชาการ ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

ครูวิชาการ มีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

- ปฏิบัติหน้าที่การสอนตามที่ได้รับมอบหมาย
- ร่วมมือกับคณะกรรมการวิชาการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ในการดำเนินการจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดตารางสอน
- ประสานงานกับครูประจำชั้น หรือครูประจำวิชาในการกำหนดคาบเวลาเรียน ให้เหมาะสม
- เสนอแนะฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายวิชาการโรงเรียน เกี่ยวกับการดำเนินการจัดการเรียนการสอน หรือการพัฒนาทักษะของครูผู้สอน
- เป็นผู้ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับกลุ่มโรงเรียนและหน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัด

- ประเมินผลการปฏิบัติงานด้านวิชาการ สรุปรายงานผล พร้อมทั้งเสนอปัญหาอุปสรรค และวิธีการแก้ไข เสนอต่อผู้ช่วย ฯ หรือผู้บริหารโรงเรียนโดยตรง

หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

- กำหนดแผนงาน/โครงการในการพัฒนากลุ่มประสบการณ์ที่ได้รับผิดชอบ
- ดำเนินการตามโครงการ
- การจัดทำ จัดหาสื่อการเรียนการสอนภายในกลุ่มประสบการณ์
- การจัดทำข้อทดสอบวัดจุดประสงค์ จัดทำข้อสอบปลายภาคและข้อสอบปลายปี ในกลุ่มที่ได้รับผิดชอบ
- การรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
- การแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มประสบการณ์ที่ได้รับผิดชอบ
- ควบคุมดูแลการเรียนการสอนในกลุ่มประสบการณ์ที่ได้รับผิดชอบ
- ดำเนินการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารโรงเรียน

คณะกรรมการบริหารงานวิชาการ

จากการสัมภาษณ์ พบว่า มีการแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโรงเรียนจำนวน 4 โรงเรียน อีก 1 โรงเรียนไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารจะมอบหมาย ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการไปดำเนินการในระดับการปฏิบัติ ต่อไปโดยผู้บริหารจะเป็นผู้ติดตามประเมินผลจากการดำเนินงาน

คณะกรรมการฝ่ายวิชาการที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการนั้น ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารโรงเรียน (ประธาน)
2. ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ (รองประธาน)
3. หัวหน้าสายชั้น (กรรมการ)
4. หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ (กรรมการ)
5. ครูสายผู้สอนที่ได้รับการเลือกตั้งสายชั้นละ 1 คน (กรรมการ)
6. วิชาการโรงเรียน (เลขานุการ)

จากการสอบถามถึงหน้าที่ของคณะกรรมการฝ่ายวิชาการปรากฏว่า มีหน้าที่ดังนี้

1. เป็นกรรมการที่ปรึกษา ติดตามดูแลการปฏิบัติงานและการประเมินผล การจัดการเรียนการสอน การจัดทำแผนการสอน การจัดทำตารางสอน การทำบันทึกการสอนรายวิชา การผลิตการจัดหาการใช้และบำรุงรักษาสื่อ การใช้ทรัพยากร
2. เป็นที่ปรึกษาทางด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับงานวิชาการ
3. วางแผนโครงการทางด้านวิชาการของโรงเรียน
4. เป็นคณะกรรมการร่วม ในการพิจารณาการประเมินผลทางด้านวิชาการ
5. เป็นคณะกรรมการนิเทศ
6. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย จากผู้บริหารเป็นครั้งคราว

2. งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

จากการสัมภาษณ์ พบว่า การบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและครูวิชาการ มีดังนี้

การจัดให้มี เอกสารหลักสูตร ปรากฏว่าทุกโรงเรียนมี เอกสารหลักสูตรตามรายการที่กรมวิชาการกำหนดไว้ โดยเฉพาะหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร และคู่มือการประเมินผล และจากการสอบถาม ได้รับการยืนยันว่า มีจำนวนเพียงพอกับความต้องการ และ เอกสารหลักสูตรต่าง ๆ เหล่านี้ ปรากฏว่าเป็นเอกสารที่ได้รับแจกจากหน่วยงานต้นสังกัด(สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแจกให้) เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้น ได้รับแจกจากกรมวิชาการ เอกสารหลักสูตรดังกล่าว โรงเรียนเก็บไว้ในห้องสมุดเพื่อให้ครูยืมไปใช้ แต่จากการสัมภาษณ์ปรากฏว่า มีครูจำนวนน้อยมากที่ยืมหลักสูตรไปใช้ มีเพียง 2 โรงเรียนเท่านั้น ที่มีเอกสารหลักสูตรแจกให้ครูไว้ศึกษาด้วยตนเองและให้ส่งคืน เมื่อสิ้นปีการศึกษา

วิธีการที่โรงเรียนใช้ เพื่อให้ครูมีความรู้และความเข้าใจหลักสูตร จากการสัมภาษณ์ ทุกโรงเรียนใช้วิธีให้ครูไปศึกษาหลักสูตรด้วยตนเอง และมีการดำเนินการในเรื่องนี้น้อยมาก มีเพียงโรงเรียนเดียวเท่านั้น ที่กำหนดให้มีการทบทวนในเรื่องหลักสูตรก่อนเปิดทำการสอน นอกนั้นไม่มีการดำเนินการในเรื่องนี้

ปัญหาที่เกี่ยวกับหลักสูตร จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรโดยตรง สาเหตุเนื่องจาก ไม่ได้สนใจศึกษาหลักสูตรอย่างจริงจัง ในการจัดการเรียนการสอนส่วนมากใช้แผนการสอน คู่มือครูหรือหนังสือเรียนเป็นหลัก

3. งานการเรียนการสอน

จากการสัมภาษณ์พบว่า ทุกโรงเรียนมีการจัดชั้นเรียนในลักษณะคณะ เด็ก เก่งและ เด็กอ่อนเรียนด้วยกัน ทุกโรงเรียนมีชั้นเรียนมากกว่าชั้นเรียนละ 1 ห้อง จึงมีการแบ่งเป็นสายชั้น ตั้งแต่สายชั้น อนุบาล ถึงสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การจัดครูเข้าสอน จากการสัมภาษณ์พบว่า มีการจัดเป็น 2 แบบ คือ (1) เป็นแบบจัดครูเข้าสอนตามชั้นเรียน และ (2) แบบ ตามความสมัครใจโดยจัดครูเข้าสอนให้ครูตามชั้น ไปสอนนักเรียนในชั้นต่อไป จำนวน 3 โรงเรียน ส่วนที่เหลืออีก 2 โรงเรียน ใช้วิธีจัดครูเข้าสอนตามความสมัครใจ โดยคำนึงถึงความสามารถและประสบการณ์ทางการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญ

สำหรับการจัดครูเข้าสอนประจำวิชา ทุกโรงเรียนใช้วิธีพิจารณาความรู้ ความสามารถ โดยพิจารณาจากวิชาเอก หรือ วิชาโท เช่น ดนตรี นาฏศิลป์ พลศึกษา

การจัดตารางสอน ทุกโรงเรียนจัดตารางสอนตามแนวทางที่กรมวิชาการ เสนอแนะไว้ในคู่มือการใช้หลักสูตร โดยการยึดคาบเวลาเรียนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และอัตราส่วนเวลาเรียนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ และจากการสอบถาม ปรากฏว่า ในการจัดตารางสอนนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่มอบหมายให้คณะครูในสายชั้น หรือคณะกรรมการฝ่ายวิชาการรับผิดชอบ

การส่งเสริมให้ครูปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนนั้น จากการสัมภาษณ์ พบว่า วิธีที่ใช้มากที่สุด คือทุกโรงเรียนจะใช้วิธีให้ครูศึกษาจากตำราหรือ เอกสารที่หน่วยงานต้นสังกัดแจกให้เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้น เป็นวิธีการส่งครูไปเข้ารับการอบรมตามที่หน่วยงานอื่น จัดขึ้น

สำหรับการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนนั้น ผู้บริหารใช้วิธีการตรวจบันทึกการสอน การเยี่ยมชั้นเรียน และการรายงานผลจากผู้ช่วยผู้บริหาร และครูวิชาการเป็นครั้งคราว

ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นั้น โรงเรียนส่วนใหญ่ ระบุตรงกันว่า ทุกโรงเรียนยังขาดการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ เข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ปัญหารองลงมาคือ ปัญหาในด้านเนื้อหาวิชาของบางกลุ่มประสบการณ์มีมากเกินไป สอนไม่ทันตามกำหนดเวลา จากการสอบถาม ปรากฏว่า ปัญหานี้เกิดจากปัญหาในการจัดครูเข้าสอน ซึ่งถ้าจัดครูเข้าสอนในลักษณะสอนเวียนหรือสอนประจำวิชา โอกาสที่จะยืดหยุ่นเวลาในการสอนมีจำกัด

4. งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

จากการสัมภาษณ์ พบว่า การบริหารงานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนนั้น ผู้บริหารมีการจัดสรรงบประมาณ ซึ่งจากการสอบถาม ปรากฏว่าโรงเรียนได้รับงบประมาณซึ่งได้ รับการจัดสรรจากหน่วยงานต้นสังกัด 2 ส่วน ในส่วนแรกเป็นงบประมาณเพื่อจัดซื้อวัสดุรายหัว ซึ่ง ส่วนใหญ่เป็นการซื้อวัสดุสิ้นเปลือง เช่น กระดาษ ซึ่งงบประมาณส่วนนี้ โรงเรียนจัดทำการจัดซื้อและ ส่งให้ครูทำการผลิตเป็นสื่อออกมาใช้ ต่อไป ส่วนที่ สอง เป็นงบประมาณเพื่อจัดซื้อสื่อสำเร็จรูป หรือ งบประมาณจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตร ประถมศึกษา พ.ศ. 2521 โดยหน่วยงาน ต้นสังกัดได้กำหนดรายการสื่อให้กับโรงเรียนและจัดสรรงบประมาณมาให้จัดซื้อได้ ตามรายการที่โรงเรียนมีความต้องการ

นอกจากงบประมาณที่ทางราชการจัดสรรให้กับโรงเรียนจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนแล้ว โรงเรียนยังมีวิธีจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน โดยการขอบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา อาทิ คณะกรรมการศึกษา หน่วยงานเอกชน บริษัท ร้านค้า ฯลฯ หรือ โดยการจัดงานเพื่อหารายได้จัดซื้อสื่อการเรียนการสอนเช่น งานชุมนุมศิษย์เก่า งานสังสรรค์ เป็นต้น

ส่วนการจัดวัสดุอุปกรณ์ และส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้สื่อประกอบการสอน นั้นจากการ สัมภาษณ์ ปรากฏว่าโรงเรียนที่ยินยอมมีสื่อการเรียนการสอนเพียงพอ จำนวน 2 โรงเรียน อีก 3 โรงเรียน ยังขาดสื่ออีกเป็นบางกลุ่มประสบการณ์ เช่น สื่อการเรียนการสอนประเภทการทดลอง ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สื่อประเภทของจริง และ ของจำลอง

สำหรับการจัดระบบการจัดเก็บและบริการสื่อ นั้น ปรากฏว่าทุกโรงเรียนมีการจัดห้องสื่อการเรียน และทุกห้องเรียนมีมุมสื่อ แต่จากการสัมภาษณ์ปรากฏว่า ครูยังไม่นิยมใช้สื่อประกอบการสอน การจัดระบบการเก็บสื่อยังไม่สะดวกต่อการใช้ สื่อบางอย่างไม่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน ขาดการดูแลและบำรุงรักษาสื่อ

ในเรื่องบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูรู้จักคิดค้นสร้างสรรค์และให้มีทักษะ เกี่ยวกับการผลิตสื่อการเรียนนั้น ปรากฏว่าผู้บริหาร เป็นผู้สนับสนุนในด้านงบประมาณเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้นได้รับการบริจาค และมี 2 โรงเรียนที่มีการมอบหมายให้ครูผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอนเป็นประจำ มีการกำหนดจำนวนของสื่อการเรียนที่จะต้องผลิตขึ้นและส่งให้ผู้บริหารตรวจ เช่น ครูทุกคนจะต้องผลิตสื่อการเรียนการสอนเดือนละ 2 ชิ้น ตลอดปีการศึกษา

ส่วนปัญหาสำคัญที่เกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนนั้น ปัญหาสำคัญคือ สื่อการเรียนการสอนบางกลุ่มประสิทธิภาพยังมีจำนวนไม่เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อที่เป็นอุปกรณ์ในการทดลอง มีจำนวนน้อยมากไม่เพียงพอแก่นักเรียน

5. งานวัดผลและประเมินผล

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ทุกโรงเรียนมีการให้ความรู้ความเข้าใจ ในด้านการวัดผลประเมินผลโดยวิธีให้คำแนะนำให้ครูได้ศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสารที่เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล สำหรับ เรื่องข้อสอบที่ใช้วัดผลประเมินผลส่วนใหญ่ใช้วิธีใช้ข้อสอบร่วมกับกลุ่มโรงเรียน ซึ่งจากการสอบถามปรากฏว่าทุกโรงเรียนใช้ข้อสอบร่วมกันกับกลุ่มโรงเรียนโดยใช้ข้อสอบเดียวกันทุกชั้น ในการสอบปลายภาคเรียน และใช้เฉพาะชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1,3,5 ในการสอบปลายปี ส่วนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2,4 และ 6 ใช้ข้อสอบของจังหวัด โดยหน่วยศึกษานิเทศก์ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด จะจัดทำข้อสอบส่งให้ทุกโรงเรียนและดำเนินการสอบพร้อมกันทั้งจังหวัด ในการดำเนินการออกข้อสอบของกลุ่มโรงเรียนมีการดำเนินการดังนี้ คือ กำหนดให้ครูแต่ละโรงเรียนเป็นผู้ออกข้อสอบในกลุ่มวิชาที่ได้ตกลงกันไว้ เสร็จแล้วนำข้อสอบดังกล่าวไปรวมกันที่กลุ่มโรงเรียน และดำเนินการพิมพ์ ใ้รเนียบข้อสอบ แล้วนำข้อสอบนั้นมาใช้กับทุกโรงเรียนในกลุ่ม เพื่อให้เกิดความเป็นมาตรฐานเดียวกันในการวัดผล แต่จากการสัมภาษณ์ครูวิชาการของโรงเรียน ส่วน

ใหญ่ไม่เห็นด้วยกับวิธีการดังกล่าว เนื่องจากข้อสอบที่ได้ส่วนใหญ่มีข้อสอบบกพร่องมาก เนื้อหาไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ ความผิดพลาดจากการพิมพ์ และโรเนียว ทั้งนี้เนื่องจากระยะเวลาในการจัดทำข้อสอบแต่ละครั้งน้อยมาก และสาเหตุอีกประการหนึ่ง คือ โรงเรียนขนาดใหญ่จะเป็นโรงเรียนที่รับภาระในการดำเนินการมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก

สำหรับการนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน จากการสัมภาษณ์ พบว่า มีการนำผลการประเมินมาจัดทำสถิติข้อมูลแสดงให้เห็นผลการประเมินโดยสภาพรวม และเพื่อรายงานหน่วยงานต้นสังกัด นอกจากนี้ยังนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลในการพิจารณาวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจากการสัมภาษณ์ยังพบว่า ปัญหาขาดการติดตามผลการวิเคราะห์ไปปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างชัดเจน

นอกจากนี้ พบว่า การวางแผนการประเมินผลนั้น มี 2 โรงเรียนที่พบว่าปฏิบัติกิจการวัดผลประเมินผลตลอดปีการศึกษาและมีการวางแผน / โครงการพัฒนาการประเมินผลการเรียนการสอนและการจัดทำธนาคารข้อสอบ มี 2 โรงเรียน ที่ดำเนินการไปแล้วเป็นบางส่วน

6. งานห้องสมุด

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ทุกโรงเรียนมีการจัดห้องสมุด และจัดมุมหนังสือในห้องเรียน นอกจากนี้ ยังพบว่าในบางโรงเรียนมีการจัดมุมหนังสือตามมุมอาคารเรียน หรือ ระเบียงอาคารเรียน สำหรับให้นักเรียนอ่านนอกเวลาเรียน เช่น ตอนเข้าก่อนเข้าเรียน หรือ ช่วงเวลาพักกลางวัน สำหรับห้องสมุดที่จัดขึ้นในโรงเรียน ปรากฏว่า มี ๒ โรงเรียนที่จัดห้องสมุดในอาคารที่เป็นเอกเทศ ส่วนโรงเรียนที่เหลือจัดห้องสมุดโดยใช้ห้องเรียนที่อยู่ในอาคารเรียน จากการสังเกต พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดพื้นที่ของห้องสมุดได้อย่างเพียงพอกับจำนวนนักเรียน มีเพียงโรงเรียนเดียวเท่านั้น ที่พื้นที่ของห้องสมุดมีน้อยเกินไป ในด้านวัสดุครุภัณฑ์ห้องสมุด เช่น โต๊ะอ่านหนังสือ เก้าอี้ ชั้นวางหนังสือ ตลอดจนถึงเก็บเอกสารต่าง ๆ ทุกโรงเรียนมีเพียงพอ กับความต้องการ ส่วนทางด้านโสตทัศนวัสดุ เช่น เครื่องรับโทรทัศน์ สไลด์ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ มี 2 โรงเรียนเท่านั้นที่ยืนยันว่า มีจำนวนเพียงพอ ส่วนโรงเรียนที่เหลือระบุว่ายังไม่เพียงพอกับความต้องการ

จากการสอบถาม เรื่องบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านห้องสมุด ปรากฏว่า ทุกโรงเรียน มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดำเนินงานห้องสมุดอย่างเป็นทางการ โดยมี 2 โรงเรียนที่แต่งตั้งคณะกรรมการห้องสมุด คณะกรรมการชุดดังกล่าว ประกอบด้วย (1) หัวหน้างานห้องสมุด (2) บรรณารักษ์ (3) เจ้าหน้าที่ห้องสมุด (4) นักการภารโรง (5) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ส่วนโรงเรียนที่เหลืออีก 3 โรงเรียน มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ซึ่ง ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ห้องสมุด นักการภารโรง และนักเรียนที่มาช่วยเหลือห้องสมุด ซึ่งหน้าที่ของคณะกรรมการดังกล่าวมีความคล้ายคลึงกัน พอสรุปได้ คือ (1) วางแนวทางในการให้บริการห้องสมุดแก่ครูและนักเรียน (2) เสนอความคิดเห็นในการพัฒนาห้องสมุดต่อผู้บริหารโรงเรียน (3) ดำเนินงานห้องสมุดตามที่ได้รับมอบหมาย (4) ให้การสนับสนุนงานห้องสมุด

จากการสอบถาม ปรากฏว่าห้องสมุดของทุกโรงเรียนให้บริการแก่ครูและนักเรียน เช่น บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด บริการการอ่าน บริการโสตทัศนวัสดุ มี 2 โรงเรียนที่มีการบริการให้ยืมหนังสือด้วย นอกจากนี้ ยังจัดให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เช่น กิจกรรมการเล่านิทาน กิจกรรมหาข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน การค้นคว้ารายงาน

สำหรับปัญหาเกี่ยวกับห้องสมุด จากการสัมภาษณ์พบว่า ปัญหาที่สำคัญของทุกโรงเรียน คือ ห้องสมุดยังขาดหนังสือใหม่ ๆ ไว้ให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือที่ใช้เป็นเอกสารอ้างอิง และหนังสือสำหรับค้นคว้าเสริมจากบทเรียน สาเหตุเกิดจากโรงเรียนขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือ ไม่รู้แหล่งหนังสือที่บริจาค ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวทำให้สถิติการเข้ามาใช้ห้องสมุดของนักเรียนมีจำนวนน้อย นอกจากนี้ บางโรงเรียนยังประสบปัญหาเกี่ยวกับการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน เช่น สนับสนุนด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่จำเป็นในห้องสมุด

7. งานนิเทศภายในโรงเรียน

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ในโรงเรียนขนาดใหญ่ทุกโรงเรียนมีการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่ง เรียกว่า คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน เป็นประธาน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ฝ่ายวิชาการ เป็นรองประธาน หัวหน้าสายชั้นทุกระดับชั้น หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ทุกกลุ่มประสบการณ์ และ

ครูสายปฏิบัติการสอนที่ได้รับการคัดเลือกจากครู เป็นกรรมการ และครูวิชาการโรงเรียนจะ ทำหน้าที่ เป็นเลขานุการ คณะกรรมการดังกล่าว มีหน้าที่ในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน จากการสอบถาม ปรากฏว่า หน้าที่ของคณะกรรมการนิเทศภายใน มีดังนี้ คือ (1) กำหนดแผน และแนวทางในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน (2) กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานนิเทศตลอดปี (3) ดำเนินงานนิเทศตามแผนที่วางไว้ (4) ประเมินการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน

สำหรับแนวทางในการนิเทศภายใน จากการสัมภาษณ์ พบว่า วิธีปฏิบัติของโรงเรียนส่วนใหญ่ คณะกรรมการจะประชุม เพื่อพิจารณาและกำหนดวิธีการนิเทศภายใน ซึ่งสรุปได้ว่า วิธีนิเทศที่ โรงเรียนทุกโรงเรียนใช้ คือ การเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอน โดยคณะกรรมการนิเทศดู การสอนของครู แล้วนำผลการสังเกต บันทึกลงในแบบ เพื่อ เป็นหลักฐานการนิเทศสำหรับนำไป เป็น ข้อมูลในการพิจารณาหาแนวทางพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป ส่วนวิธีอื่น ๆ เช่น การให้คำปรึกษาหารือ เกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งวิธีนี้ดำเนินการโดยผู้บริหารหรือผู้ช่วยผู้บริหารจะให้คำแนะนำ ซึ่งส่วนใหญ่จะ เป็นการตอบปัญหาแก่ครู

ส่วนการนำผลการนิเทศมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนนั้น จากการสอบถาม พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีการนำผลจากการนิเทศมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนมากนัก การนิเทศ ส่วนใหญ่ยังเป็นไป เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงาน และ เป็นการสนองนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด เท่านั้น

สำหรับปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศ จากการสัมภาษณ์ พบว่า ถึงแม้จะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ นิเทศภายในของโรงเรียน ทำหน้าที่ดำเนินการนิเทศอย่างเป็นทางการ มีการวางแผนงาน/โครงการ เกี่ยวกับการนิเทศ มีปฏิทินการปฏิบัติงานนิเทศตลอดปีการศึกษาแล้วก็ตามแต่ในทางปฏิบัติ คณะกรรมการ ดังกล่าวยังไม่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องตามโครงการ ทั้งนี้ สืบเนื่องจากสาเหตุหลายประการ คือ (1) คณะกรรมการบางคนไม่มีเวลาในการให้การนิเทศ เนื่องจากมีชั่วโมงสอนมาก และปฏิบัติงาน ด้านอื่นด้วย (2) เกิดความเกรงใจและเกรงว่าจะไม่ได้รับการยอมรับจากผู้รับการนิเทศ เนื่องจาก ส่วนใหญ่เป็นครูปฏิบัติการสอนเหมือนกัน (3) ครูส่วนใหญ่ยังไม่เกิดความตระหนักในปัญหาการเรียน การสอน

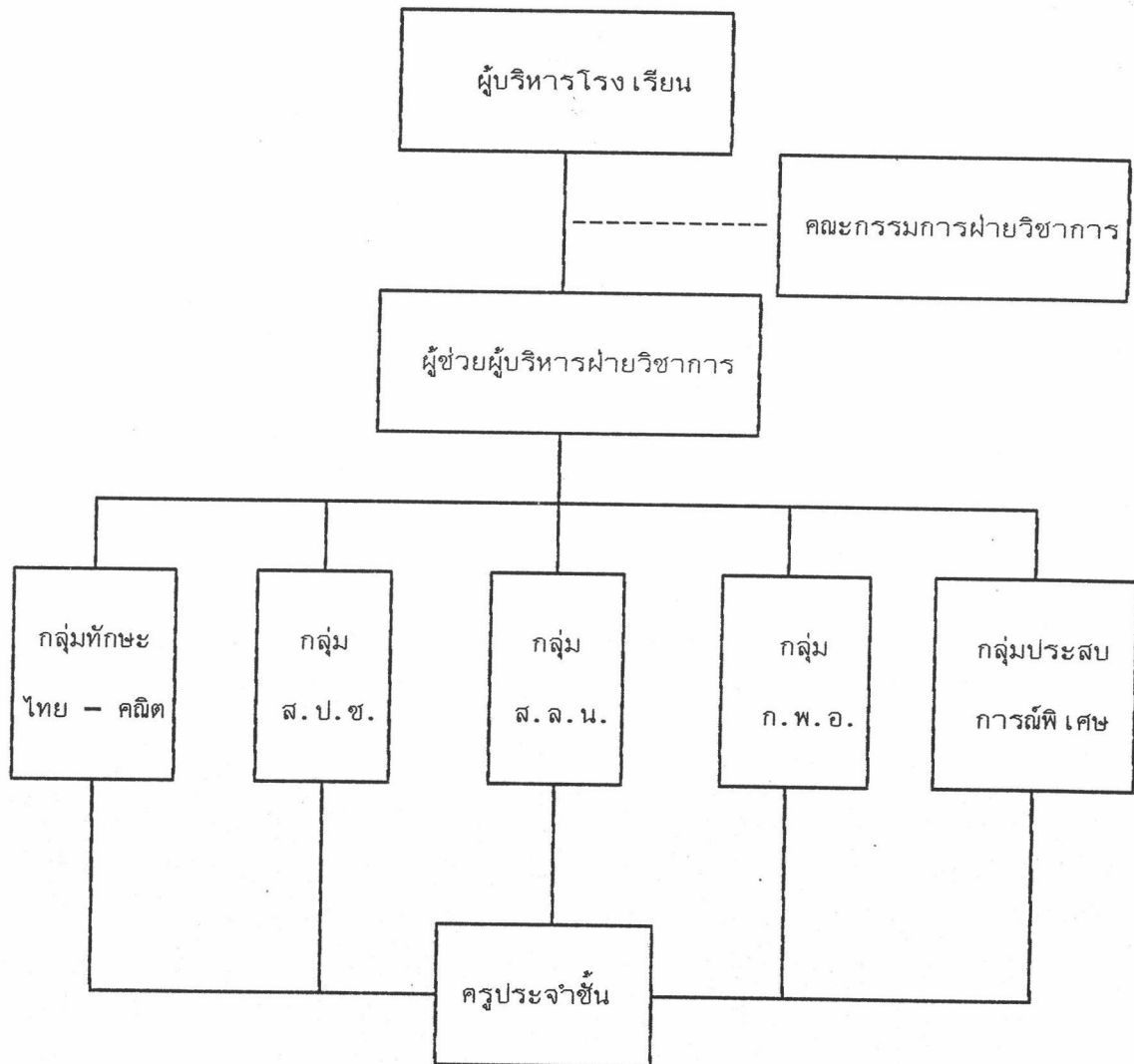
กรณีโรงเรียนขนาดกลาง

ในการศึกษาสภาพและปัญหาในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง ผู้วิจัยได้ศึกษาจากโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จำนวน 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านเขารวก โรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง โรงเรียนนิคมทับทิมทองเคราะห 1 โรงเรียนวัดเจ้าฟ้า และ โรงเรียนวัดดอนพุด โดยมีประเด็นการศึกษาครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้ คือ การจัดโครงสร้างระบบบริหารงานวิชาการในโรงเรียนและการกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบ และอำนาจหน้าที่ของบุคลากรตำแหน่งต่าง ๆ ที่ดูแลกำกับงานวิชาการของโรงเรียน งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานการเรียนการสอน งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลประเมินผล งานห้องสมุดและงานนิเทศภายในโรงเรียน สาระสำคัญโดยภาพรวมได้ดังนี้

1. งานโครงสร้างการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน การกำหนดขอบเขตการรับผิดชอบ และอำนาจหน้าที่ของบุคลากรที่ดูแลกำกับงานวิชาการ

การจัดโครงสร้างการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดกลางนั้น ปรากฏโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดโครงสร้างการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นทางการไว้อย่างชัดเจน ตรวจสอบได้จากแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน นอกจากนั้นยังเขียนแผนภูมิการจัดองค์การในแผนป้ายแผนภูมิองค์การในห้องผู้บริหารโรงเรียนด้วย และบริเวณหน้าอาคารเรียน ซึ่งในการกำหนดโครงสร้างระบบบริหารงานวิชาการดังกล่าว จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ปรากฏว่า ได้มาจากแนวทางที่สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ เสนอแนะไว้ในหนังสือคู่มือการปฏิบัติงานโรงเรียนประถมศึกษา (2536) แผนภูมิการบริหารงานวิชาการดังกล่าวมีการจัดโครงสร้าง ดังนี้

โครงสร้างการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

ที่มา: แผนปฏิบัติการ ปีการศึกษา 2537 ของโรงเรียน บ้านเขารวก โรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง
โรงเรียนนิคมทับทิมทองสงเคราะห์ 1 โรงเรียนวัดเจ้าฟ้า และโรงเรียนดอนพุด

ในเรื่องการกำหนดขอบเขต ความรับผิดชอบ และอำนาจหน้าที่ของบุคลากรที่ดูแล กำกับงานวิชาการ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และครูวิชาการ พบว่า ทุกโรงเรียนมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่ดูแลกำกับงานวิชาการ โดย ในจำนวนนี้ มี 2 โรงเรียนที่มีการมอบหมายงานอย่างเป็นทางการโดยระบุขอบเขตและอำนาจหน้าที่ของบุคลากร ในการปฏิบัติงานวิชาการในสมุดคำสั่งของโรงเรียน ส่วนโรงเรียนที่เหลือได้รับการยืนยันว่า มีการมอบหมายโดยผู้บริหารมอบหมายด้วยวาจาในที่ประชุม ซึ่งจากการสอบถามถึง ขอบเขต ความรับผิดชอบ แลอำนาจหน้าที่ของบุคลากรที่กำกับดูแลงานวิชาการแล้ว สรุปโดยรวม ดังนี้

บทบาทหน้าที่ อำนาจและความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียน มีหน้าที่ปฏิบัติงานวิชาการดังนี้ คือ

- กำหนดนโยบายทางด้านวิชาการ
- มอบหมายงานวิชาการให้บุคลากรในสายงานวิชาการปฏิบัติ
- ตรวจสอบ กำกับรวมทั้งการนิเทศงานวิชาการ
- การสนับสนุนช่วยเหลือและบริการอำนวยความสะดวก
- การติดต่อประสานงานทางด้านวิชาการ
- ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานด้านวิชาการของบุคลากรในโรงเรียน
- ปฏิบัติการสอนในบางกลุ่มประสบการณ์

ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารและครูวิชาการ

ปรากฏว่า บทบาทและหน้าที่ของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการนั้น มีดังนี้ คือ

- ปฏิบัติงานทางด้านวิชาการที่ได้รับมอบหมาย
- ร่วมกับวิชาการโรงเรียนในการพิจารณาจัดทำตารางสอน การจัดครู เข้าสอน การจัดชั้นเรียน ครูประจำชั้น ประจำวิชา
- ดูแล กำกับและนิเทศงานวิชาการ ในส่วนที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการ
- แก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวกับงานวิชาการ
- ปฏิบัติการสอน

ครูวิชาการ มีหน้าที่ปฏิบัติหน้าดังนี้

- ปฏิบัติการสอน
- ร่วมกับฝ่ายบริหารในการจัดทำตารางสอน จัดครูเข้าสอน การจัดชั้นเรียน
- ปฏิบัติงานวิชาการที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหาร
- เป็นผู้ประสานงานทางด้านวิชาการโรงเรียนกับกลุ่มโรงเรียน
- เสนอแนะฝ่ายบริหารในการพัฒนาการเรียนการสอนในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ
- เสนอรายงานให้ฝ่ายบริหารทราบ

หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ มีหน้าที่ปฏิบัติด้านงานวิชาการ ดังนี้

- กำหนดแผนงาน/โครงการในกลุ่มวิชาที่รับผิดชอบ
- พัฒนางานในด้านวิชาการในกลุ่มประสบการณ์
- จัดทำ จัดหาสื่อการเรียนการสอน
- นิเทศ การเรียนการสอนในกลุ่มประสบการณ์
- จัดทำข้อทดสอบปลายภาคเรียน ข้อสอบวัดจุดประสงค์การเรียนรู้
- ประเมินผลงานทางวิชาการในกลุ่มที่รับผิดชอบ เสนอต่อผู้บริหาร

คณะกรรมการวิชาการของโรงเรียน

จากการสัมภาษณ์ ปรากฏว่าโรงเรียนส่วนใหญ่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการวิชาการโรงเรียนอย่างเป็นทางการ โดยคณะกรรมการประกอบด้วย

ผู้บริหารโรงเรียน	(ประธาน)
หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์	(กรรมการ) จำนวน 5 คน
ครูวิชาการโรงเรียน	(เลขานุการ)

คณะกรรมการดังกล่าว มีหน้าที่ในการ

- ให้คำปรึกษางานด้านวิชาการแก่ผู้บริหาร
- วางแผนงาน/โครงการ เกี่ยวกับงานวิชาการในโรงเรียน

- จัดเก็บข้อมูล สารสนเทศเกี่ยวกับงานวิชาการ
- ติดตามดูแลการปฏิบัติงานและการประเมินผลงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การจัดทำแผนการสอน ตารางสอน การทำบันทึกการสอนรายวิชา การจัดทำ บำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน
- ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

2. งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

จากการสัมภาษณ์ พบว่า โรงเรียนทุกโรงเรียนมีการจัดหาเอกสารหลักสูตร ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับการแจกจากหน่วยงานต้นสังกัดและจัดเก็บไว้ที่ห้องผู้บริหารหรือห้องสมุด เป็นส่วนใหญ่ จะแจกให้ครู เฉพาะที่เป็นคู่มือครูและแผนการสอน ส่วนการศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรปรากฏว่า ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการศึกษาหาความรู้จากการศึกษาด้วยตนเอง เช่นศึกษาจาก เอกสารแผนการสอน และคู่มือครู เป็นต้น ในการจัดการเรียนการสอนมีการศึกษาจากหลักสูตรโดยตรง เป็นส่วนน้อย โรงเรียนส่วนใหญ่มีการวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ โดยการทบทวน แนะนำ ให้คำปรึกษาหารือ ก่อนลงมือสอน มีการทำบันทึกการสอนส่งให้ผู้บริหารตรวจก่อนทำการสอน สำหรับการพัฒนา ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร จากการสัมภาษณ์ พบว่า ส่วนใหญ่จะส่งครูเข้ารับการอบรมตามที่หน่วยงานอื่น ๆ จัดขึ้น และการสนทนากับเพื่อนครูด้วยกันเอง

สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้นั้น จากการสัมภาษณ์ พบว่า ปัญหาที่สำคัญคือ ครูไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ทั้งนี้สาเหตุเกิดจากครูไม่มีโอกาสได้ศึกษาหลักสูตรอย่างจริงจัง บางโรงเรียนขาดเอกสารหลักสูตรและบางโรงเรียนใช้แผนการสอน คู่มือครูเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน อีกปัญหาหนึ่งที่สำคัญคือ เนื้อหาบางวิชามีมาก เกินไปทำให้สอนไม่ทันกำหนดเวลา ซึ่งสาเหตุเกิดจากการกำหนดคาบเวลาเรียนไม่ยืดหยุ่นและโรงเรียนจัดกิจกรรมอื่นมาก เกินไป

3. งานการเรียนการสอน

จากการสัมภาษณ์และสังเกตห้องเรียน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีนักเรียนต่อห้องจำนวนน้อย มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกตามสมควร การจัดครูเข้าสอนส่วนใหญ่จัดตามความเหมาะสม

และความจำเป็นของโรงเรียน เนื่องจากครูมีจำนวนพอดีกับห้องเรียน แต่อย่างไรก็ตามครูส่วนใหญ่ จะมีประสบการณ์ในการสอนมานาน การจัดตารางสอนยึดคาบ เวลาตามที่หลักสูตรกำหนด ส่วนใหญ่ เป็นการสอนประจำชั้น ครูผู้สอนจึง เป็นจัดตารางสอนเอง

สำหรับการส่งเสริม ปรับปรุงให้ครูมีการพัฒนาการเรียนการสอนนั้น พบว่า ทุกโรงเรียนใช้วิธี ให้ครูใช้วิธีศึกษาจากตำราหรือคู่มือจากหน่วยงานต้นสังกัดส่งมาให้ นอกจากนั้น เป็นวิธีการส่งครู เข้ารับการอบรมตามที่หน่วยงานในระดับ สปอ. สปจ. จัดขึ้น และวิธีการพูดคุย สนทนาก็ เป็นวิธีที่ใช้มากอีกวิธีหนึ่ง ทั้งนี้ เนื่องจากมีจำนวนบุคลากรไม่มากจนเกินไป

ส่วนการประเมินผลการจัดการ เรียนการสอนนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีการตรวจบันทึก การสอน การเยี่ยมชั้นเรียน การสังเกตการสอน เป็นครั้งคราว และการประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการสอบปลายภาค เรียนและปลายปี ซึ่งผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในการประเมิน ผลส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหารโรงเรียน

สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนนั้น จากการสัมภาษณ์พบว่า ปัญหาการขาดการปรับปรุงและพัฒนาวิธีสอน ไม่มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียน การสอนและปัญหาขาดการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างจริงจัง เนื่องจากผู้บริหาร มีงานที่ต้องปฏิบัติมาก จนไม่มีเวลาในการดูแลการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

4. งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

จากการสัมภาษณ์ พบว่า การบริหารงานด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน การสอน พบว่าทุกโรงเรียนมีการจัดสรรงบประมาณวัสดุอุปกรณ์ และมีการส่งเสริมให้ครูผลิตและ ใช้สื่อการเรียนการสอนแต่ปรากฏว่า สื่อการเรียนการสอนมีจำนวน เพียงพอ เป็นบางกลุ่มประสบ การณ์และยังขาดอยู่อีกบางกลุ่มประสบการณ์ซึ่งส่วนใหญ่ เป็น เครื่องมือทดลองทางวิทยาศาสตร์

สำหรับการจัดระบบการผลิตการ เก็บและการบริการสื่อ นั้นปรากฏว่า ทุกโรงเรียนใช้วิธี เก็บสื่อส่วนใหญ่ไว้ในห้อง เรียนของตนเองสำหรับศูนย์สื่อของโรงเรียนนั้น ทุกโรงเรียนมีศูนย์สื่อ แต่ยังคงขาดระบบการ เก็บและการบริการสื่อจึงทำให้การบริการการยืมสื่อยังไม่สะดวก

การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูรู้จักคิดค้น สร้างสรรค์และให้มีทักษะ เกี่ยวกับการผลิตสื่อ นั้น ปรากฏว่า ครูส่วนใหญ่ผลิตสื่อขึ้นใช้เอง โดยได้รับการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์จากโรงเรียน และอีกส่วนหนึ่งได้จากงบประมาณในการจัดซื้อสื่อ แต่อย่างไรก็ตามจากการสัมภาษณ์ พบว่า ยังขาดระบบการเก็บและการบำรุงรักษาสื่อ เป็นส่วนใหญ่

ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนนั้น ปรากฏว่า ปัญหาสำคัญ คือ สื่อ การสอนบางกลุ่มประสบการณ์ไม่เพียงพอ สาเหตุเกิดจากสื่อบางชนิดมีราคาแพง และขาด งบประมาณจัดซื้อ อีกประการหนึ่งคือ ครูยังไม่นิยมใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้ง นี้เนื่องจาก ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนบางชนิด เช่น วีดิทัศน์ เครื่อง ฉายภาพข้ามศีรษะ ครูยังไม่เห็นความสำคัญของการใช้สื่อและ เกิดจากการไม่ได้เตรียมการสอน ก่อนทำการสอน

5. งานวัดผลและประเมินผล

จากการสัมภาษณ์พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในด้านการวัดผลโดยวิธีให้คำ ปรึกษาหารือกันระหว่างครูด้วยกันเองตลอดจนผู้บริหารได้วางแนวปฏิบัติให้แก่ครู ในด้านการดำ เนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนนั้น ทุกโรงเรียนใช้วิธีการใช้ข้อสอบรวมกันโดยให้กลุ่ม โรงเรียนดำเนินการ ทั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อให้การวัดผล เป็นไปในทางเดียวกันและเป็นมาตรฐาน ซึ่งในการจัดทำข้อสอบ จะใช้ครูเป็นผู้ออกข้อทดสอบ ซึ่งในการดำเนินการค่อนข้างมีปัญหาใน เรื่องของคุณภาพของข้อสอบ ความผิดพลาดของข้อสอบและความตรงใน เนื้อหาตามจุดประสงค์แต่ ผลดี คือ เป็นการลดภาระในการจัดทำข้อสอบและต้นทุนในการพิมพ์ข้อสอบ

สำหรับการนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนนั้น พบว่า มีการจัดทำ สถิติข้อมูลผลการสอบมาแสดงในรูปของกราฟแท่งแสดงความก้าวหน้าในการสอบแต่ละครั้ง เพื่อ รายงานให้ผู้บริหารทราบนอกจากนั้นยังมีการนำผลการสอบไป เปรียบเทียบกับ เป้าหมายของโรงเรียน เพื่อพิจารณาและวางแผนแก้ปัญหาต่อไป

จากการสัมภาษณ์ พบว่า โรงเรียนยังไม่มีการพัฒนาคุณภาพ เครื่องมือวัดผลและการ ปรับปรุงข้อสอบ

สำหรับปัญหาที่เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลนั้น ปรากฏว่าขาดการวิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปแบบ สาเหตุเนื่องจาก มุ่งวัดผลเพื่อตัดสินผลการเรียนเป็นสำคัญ และการวัดผลประเมินผลไม่หลากหลาย ปัญหาอีกประการหนึ่งคือ ข้อสอบไม่ได้มาตรฐานและไม่ครอบคลุม เนื้อหาทั้งนี้ เนื่องจากกลุ่มโรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการออกข้อสอบและระยะเวลาในการออกข้อสอบมีจำกัด

6. งานห้องสมุด

ทุกโรงเรียนมีการจัดห้องสมุดและแต่งตั้งครูรับผิดชอบงานห้องสมุด บางโรงเรียนมีนักเรียนเข้าร่วมดำเนินการด้วย ทุกโรงเรียนมีแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุด เช่น กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ภาษาไทยวันละคำ กิจกรรมการสอนข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน ปัญหาที่สำคัญเกี่ยวกับงานห้องสมุด คือ จำนวนหนังสือไม่เพียงพอและไม่มีการจัดหมวดหมู่หนังสือ สาเหตุเนื่องจากโรงเรียนขาดงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดขาดความรู้อีกปัญหาหนึ่งที่สำคัญ คือ เรื่องสถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ไม่เหมาะสมและไม่เพียงพอ

7. งานนิเทศภายในโรงเรียน

ปรากฏว่า ทุกโรงเรียนมีการดำเนินการนิเทศภายใน โดยใช้วิธี พบปะ พูดคุย ปรึกษาหารือ เนื่องจากครูมีงานไม่มาก เกินไปสามารถพูดคุยกันได้อย่างทั่วถึง

สำหรับการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในนั้น มีผู้บริหารโรงเรียนเป็นประธาน ครูที่มีความรู้ความสามารถเป็นกรรมการ ในบางโรงเรียนไม่มีคณะกรรมการนิเทศ ผู้บริหารโรงเรียนจะเป็นผู้รับผิดชอบในด้านการนิเทศทั้งหมด แต่จากการนิเทศพบว่า ในทางปฏิบัติไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจากไม่มีเวลาและสามารถใช้วิธีพบปะ สนทนาอยู่แล้ว

ปัญหาทางด้านการนิเทศ คือ ขาดการวางแผนในด้านการนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องทั้งนี้ เนื่องจากมีจำนวนบุคลากรค่อนข้างน้อย และผู้บริหารไม่มีเวลาพอ

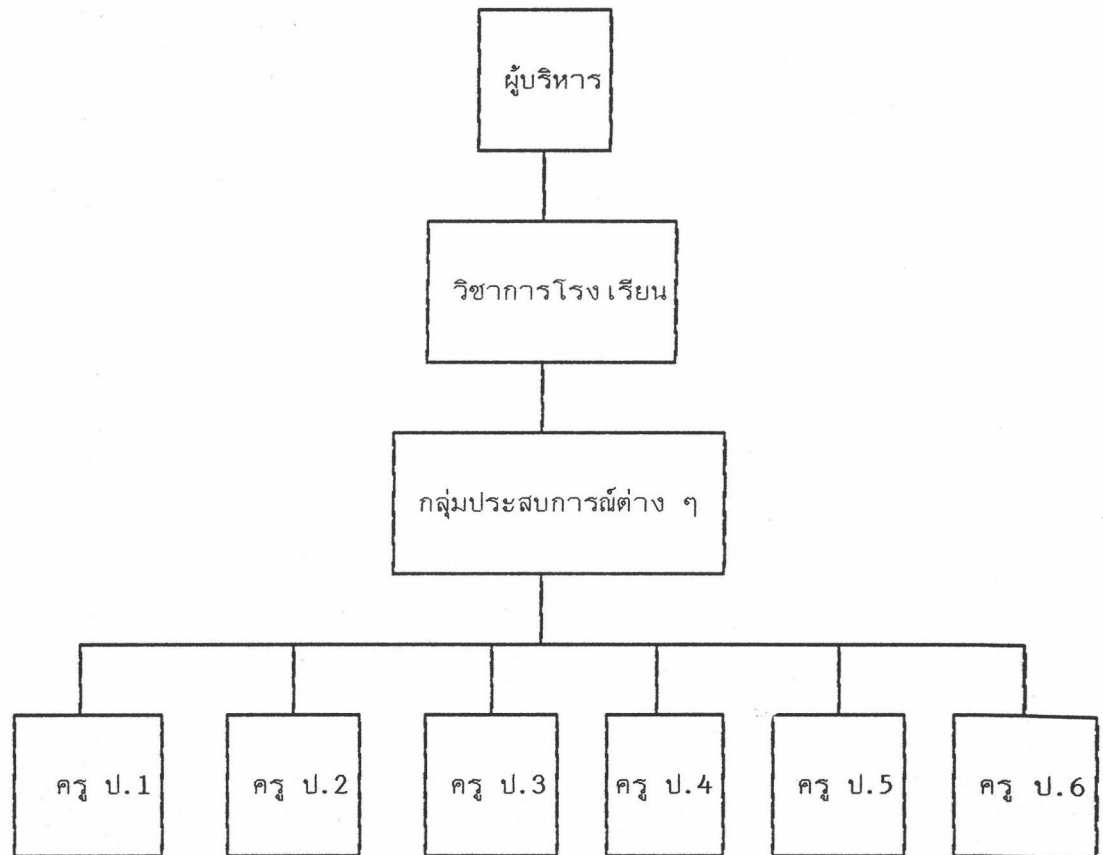
กรณีโรงเรียนขนาดเล็ก

ในการศึกษาสภาพและปัญหาในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี นั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาจากโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านท่า วิทยาคม โรงเรียนวัดตะเฒ่า โรงเรียนวัดหนองกุ่มม้า โรงเรียนวัดคลองบุญ และ โรงเรียนบ้านแสงพัน ประเด็นการศึกษาครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้ คือ การจัดโครงสร้างระบบบริหารงานวิชาการในโรงเรียนและการกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่ของบุคลากรตำแหน่งต่าง ๆ ที่ดูแลกำกับงานวิชาการของโรงเรียน งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานการเรียน การสอน งานวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลประเมินผล งานห้องสมุดและงานนิเทศภายในโรงเรียน สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

1. งานโครงสร้างการบริหารงานวิชาการและการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรที่ดูแลกำกับงานวิชาการ

ในการจัดโครงสร้างการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กนั้นปรากฏว่าบางโรงเรียนเท่านั้นที่มีการกำหนดโครงสร้างระบบบริหารงานวิชาการอย่างเป็นทางการ สำหรับโรงเรียนที่มีการกำหนด ตรวจสอบได้จากแผนปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียน และในบางโรงเรียนยังเขียนแผนป้ายแผนภูมิองค์กรตั้งอยู่ในห้องพักครูอีกด้วย เนื่องจากบางโรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดเล็กมาก มีจำนวนบุคลากรจำกัดดังนั้นในการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานวิชาการจึงมีความแตกต่างกัน ส่วนใหญ่โรงเรียนไม่มีกำหนดไว้อย่างเป็นทางการ สำหรับโรงเรียนที่กำหนดไว้จะมีรูปแบบดังนี้

โครงสร้างการบริหารงานวิชาการ

ที่มา: แผนปฏิบัติการของโรงเรียน โรงเรียนวัดตะเฒ่า โรงเรียนวัด

หนองกีบม้า และโรงเรียนแสงสัมพันธ์

การกำหนด ขอบ เขตและการมอบหมายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของงานวิชาการ ให้แก่บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่งานวิชาการ มีสาระสำคัญดังนี้ ผู้บริหารมีการมอบหมายอำนาจหน้าที่ การปฏิบัติงานวิชาการ โดยมีการออกคำสั่งโรงเรียนแต่งตั้งครูให้ทำหน้าที่สอนประจำชั้น แต่ไม่มีการกำหนดขอบ เขตหรืออำนาจหน้าที่อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามครูส่วนใหญ่ยอมรับว่ารู้ และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ เนื่องจากปฏิบัติมานานหรือถ้ามีงานพิเศษอื่น ๆ ผู้บริหารจะมอบ ให้เป็นครั้งคราวส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนจะดำเนินการด้วยตนเอง ซึ่งสาระสำคัญเกี่ยวกับหน้าที่ และความรับผิดชอบจะได้ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน

- ปฏิบัติการสอน
- กำหนดนโยบาย เป้าหมายของงานวิชาการ
- ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนทุกด้าน เพื่อให้งานวิชาการดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย
- มอบหมายงานให้บุคลากรในสายวิชาการไปดำเนินการ
- นิเทศกำกับดูแลงานวิชาการ
- แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับงานวิชาการ
- ประเมินผลงานวิชาการ
- การประสานงานวิชาการกับหน่วยงานอื่น เช่น กลุ่มโรงเรียน สปอ. สปจ.

ครูวิชาการ

ครูวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึงครูที่ปฏิบัติหน้าที่งานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน มีหน้าที่ประสานงานด้านวิชาการระหว่างโรงเรียนกับกลุ่มโรงเรียนเป็นงานหลัก แต่ในทางปฏิบัติ ครูวิชาการจะเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบงานวิชาการในโรงเรียนอีกหน้าที่หนึ่งด้วย โดยปฏิบัติงานวิชาการที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารโรงเรียน เป็นครั้งคราว ประสานงานด้านวิชาการระหว่างโรงเรียนภายในกลุ่ม ให้ข้อมูลและเสนอแนะแก่ผู้บริหารโรงเรียน เป็นตัวแทนโรงเรียนในการดำเนินการตามโครงการฝ่ายวิชาการของกลุ่มโรงเรียน

2. งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

จากการสัมภาษณ์ พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีเอกสารหลักสูตรไม่เพียงพอ รวมทั้งแผนการสอน และคู่มือบางกลุ่มประสบการณ์ไม่เพียงพอด้วย ครูยังไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรดีพอ ส่วนใหญ่ดูจากแผนการสอน คู่มือครู และหนังสือเรียนเป็นแนวทางในการสอน

ในด้านการวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ ปรากฏว่ามีการดำเนินการสอบถามในที่ประชุมก่อนเปิดภาคเรียน โดยมากมักจะเป็นเรื่องของการเตรียมเอกสารหลักสูตรให้พร้อม การพัฒนาความรู้ ความเข้าใจหลักสูตร พบว่า มีการส่งครูเข้ารับการอบรมที่ สปอ. สปจ. จัด มีการศึกษาด้วยตนเองโดยการอ่านเอกสารหลักสูตรบ้างในบางโรงเรียน

การดำเนินการแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตร พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีสนทนาในที่ประชุม และผู้บริหารให้คำปรึกษาหารือ และชี้แนะแนวทาง รวมทั้งการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรซึ่งผู้บริหารโรงเรียนจะปฏิบัติงานเหล่านี้ด้วยตนเอง เป็นส่วนใหญ่

3. งานการเรียนการสอน

จากการสัมภาษณ์ พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนครบตามกระบวนการ ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาและอุปสรรคหลายประการ อาทิ จำนวนครูไม่ครบชั้น ครูบางคนจะต้องสอนประจำชั้นถึง 2 ชั้น ควบคู่กันไป จำนวนนักเรียนในแต่ละชั้นมีจำนวนน้อยมาก จึงไม่สามารถจัดกิจกรรมบางกิจกรรมได้ ให้สภาพการจัดการเรียนการสอนไม่ดีพอ

สำหรับการจัดครูเข้าสอน จากการสัมภาษณ์ พบว่า ส่วนใหญ่ใช้วิธีจัดตามความเหมาะสมและความจำเป็นของโรงเรียน เนื่องจากมีบุคลากรน้อยไม่สามารถจัดตามความต้องการของครูแต่ละคนได้ โดยมากเป็นการสอนประจำชั้น หมายถึง สอนทุกวิชา และในบางโรงเรียนสอนถึง 2 ชั้น ควบกัน เนื่องจากครูไม่ครบชั้น ผู้บริหารโรงเรียนต้องทำหน้าที่สอนและประจำชั้นในบางโรงเรียน ซึ่งในทางปฏิบัติผู้บริหารมีหน้าที่อื่นอีกมากจึงทำให้ไม่มีเวลาสอน เป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเป้าหมาย

ในด้านปรับปรุงการสอน โดยเน้นให้ครูรู้จักใช้เทคนิคและวิธีสอนแบบต่าง ๆ และเลือกกิจกรรมการสอนให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน นั้น วิธีปฏิบัติที่โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการ คือ การส่งครูเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานอื่น เช่น สปอ. สปจ. จัดขึ้น นอกจากนั้นวิธีการให้ครูศึกษาจาก เอกสารที่ทางหน่วยงานต้นสังกัดส่งมาให้ ตลอดจนการจัดห้องเรียนแบบสองกลุ่มอายุ ซึ่งบางโรงเรียนดำเนินการอยู่

จากสภาพดังกล่าวทำให้โรงเรียนประสบปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ปัญหาที่สำคัญ ปัญหาทางด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการเรียนการสอน ปัญหาครูไม่ครบชั้น ซึ่งมีผลกระทบตามมาอีกหลายประการ เช่น ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นต้น และเนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตชนบท ดังนั้น สภาพความพร้อมของนักเรียนจึงมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนด้วยเช่นเดียวกัน

4. งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูวิชาการ พบว่า ทุกโรงเรียนมีการดำเนินการจัดหาสื่อการเรียนการสอน โดยได้รับการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อสื่อ แต่เนื่องจากเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก งบประมาณที่ได้จึงไม่เพียงพอในการจัดซื้อ โรงเรียนส่วนใหญ่จึงต้องดำเนินการโดยวิธีขอบริจาคจากหน่วยงานเอกชนบ้าง จากผู้มีจิตศรัทธา บางโรงเรียนมีการจัดงานชุมนุมศิษย์เก่า เพื่อหารายได้มาจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน

ส่วนการส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูรู้จักทำ รู้จักใช้ รู้จักบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน ปรากฏว่าส่วนใหญ่มีการจัดหาสื่อการเรียนการสอนโดยการซื้อวัสดุในท้องถิ่น มีการจัดทำ ผลิตภัณฑ์การเรียนการสอนเป็นประจำ สามารถตรวจสอบได้จากโครงการในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน ในด้านการเก็บรักษา และการให้บริการสื่อ ปรากฏว่า สื่อการเรียนการสอนส่วนใหญ่อยู่ในห้องเรียน เนื่องจากโรงเรียนไม่มีศูนย์สื่อสำหรับเก็บรวบรวมสื่อ ตลอดจนไม่มีการแต่งตั้งบุคลากรมาดำเนินการในด้านนี้

สำหรับการนำแหล่งวิทยาการที่สามารถเป็นสื่อการสอนในชุมชนหรือท้องถิ่นนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีการดำเนินการ

สำหรับปัญหาที่เกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนนั้น จากการสัมภาษณ์ พบว่า ปัญหาที่สำคัญคือ ปัญหาสื่อบางกลุ่มประสบการณ์ไม่เพียงพอ ปัญหาขาดการดูแล บำรุงรักษาสื่อการสอนและครุหา ความกระตือรือร้นในการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน

5. งานวัดผลและประเมินผล

จากการสัมภาษณ์ในการบริหารงานด้านการวัดผลประเมินผล ปรากฏว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีความเข้าใจในระเบียบการวัดผล และดำเนินการวัดผลตามเวลาที่กำหนด สำหรับการออกข้อสอบวัดผลปลายภาคเรียนและปลายปี นั้น ทุกโรงเรียนมีการดำเนินการเหมือนกัน คือ ให้กลุ่มโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการ โดยทุกโรงเรียนในกลุ่มจะใช้ข้อทดสอบเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการรักษามาตรฐานและเพื่อประหยัดต้นทุนในการทำข้อสอบ

จากการสัมภาษณ์ พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดให้มีการวัดผลประเมินผลตามกำหนดเวลา ซึ่งทางกลุ่มโรงเรียนได้กำหนดไว้ และใช้เหมือนกันทุกโรงเรียน อย่างไรก็ตามโรงเรียนทุก

โรงเรียนสามารถจัดให้มีการวัดผลประเมินผลให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ระเบียบกำหนดไว้

ในด้านการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เพื่อนำมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน นั้น ทุกโรงเรียนดำเนินการเหมือนกัน คือ จัดทำสถิติผลการสอบ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ และเพื่อแสดงความก้าวหน้าของนักเรียน กับ เพื่อเป็นข้อมูลในการรายงานเท่านั้น ยังไม่มีการนำผลการวิเคราะห์มาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน

6. งานห้องสมุด

ในการบริหารงานห้องสมุด พบว่า ทุกโรงเรียนมีการจัดห้องสมุด ซึ่งในแต่ละโรงเรียนมีการจัดให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนและสอดคล้องกับจำนวนนักเรียน โดยส่วนใหญ่จัดเป็นห้องสมุด โดยใช้ห้องเรียนภายในอาคารเรียน อีก 2 โรงเรียนจัดเป็นมุมหนังสือในห้องเรียน สำหรับการดำเนินงานห้องสมุด พบว่า มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบห้องสมุด ในห้องสมุดมีวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น ชั้นวางหนังสือ โต๊ะอ่านหนังสือ เป็นต้น โรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่ีระบบการยืมหนังสือ ยังไม่ได้ดำเนินการจัดทำทะเบียนหนังสือ และสถิติการใช้บริการห้องสมุด

จากการสัมภาษณ์ ในด้านการจัดกิจกรรมห้องสมุด เพื่อส่งเสริมการค้นคว้าของนักเรียน มีโรงเรียนเพียงบางส่วน ที่ดำเนินการบ้างเป็นครั้งคราว ที่เหลือไม่ได้ดำเนินการ

ปัญหาที่เกี่ยวกับห้องสมุด พบว่า ทุกโรงเรียนมีปัญหาในเรื่องการจัดหาหนังสือ เข้าห้องสมุด และขาดบุคลากรที่จะมาดูแลห้องสมุด

7. งานนิเทศภายในโรงเรียน

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ทุกโรงเรียนมีการดำเนินการด้านการนิเทศภายใน โดยบางโรงเรียนมีแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าว ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน เป็นประธาน และคณะครูสายปฏิบัติการสอนที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการนิเทศ หรือมีความสนใจด้านการนิเทศ เป็นกรรมการ และวิชาการโรงเรียน เป็นกรรมการและเลขานุการ สำหรับโรงเรียนที่เหลือ จากการสอบถามได้รับการยืนยันว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะทำหน้าที่นิเทศภายในโรงเรียนด้วยตนเอง คณะกรรมการนิเทศภายในของโรงเรียนที่มีการแต่งตั้ง จะทำหน้าที่ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งจากการสอบถาม พบว่า (1) มีหน้าที่กำหนดแนวทาง

ในการจัดรูปแบบการนิเทศภายใน (2) วางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน (3) ดำเนินการนิเทศตามแผนงาน/โครงการที่ได้กำหนดไว้ (4) จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานนิเทศในโรงเรียน (5) ประเมินผล สรุปและรายงานผลการดำเนินงานนิเทศต่อหน่วยงานต้นสังกัด

สำหรับวิธีการนิเทศ จากการสอบถาม พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการนิเทศโดยการเยี่ยมชั้นเรียน ให้ครูศึกษาจากเอกสาร วารสาร วิธีพบปะ พูดคุย ปรัชชาหารือ อย่างไรก็ตามไม่เป็นทางการ ซึ่งปรากฏว่า วิธีพบปะพูดคุยและปรัชชาหารือ เป็นวิธีที่ปฏิบัติมากที่สุด เนื่องจากครูมีจำนวนน้อย สามารถพบปะกันได้สะดวก

ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน จากการสอบถาม ปรากฏว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ประสบปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในไม่มีการต่อเนื่องและไม่เป็นระบบ ทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุสำคัญคือ (1) บุคลากรที่จะปฏิบัติงานนิเทศมีน้อย (2) ส่วนใหญ่เป็นครูสายปฏิบัติการสอนทำให้ไม่มีเวลาในการนิเทศ (3) ไม่มีการนำผลที่ได้จากการนิเทศมาพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมเพิ่มเติม

การเสนอผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ เป็นผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรีอีกจำนวน 172 โรงเรียน ซึ่งเมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 22 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 77 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 73 โรงเรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 2.1 เป็นการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แยกตามเพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน

สถานภาพ		จำนวน	ร้อยละ
		n =172	
เพศ			
ชาย		135	78.5
หญิง		37	21.5
อายุ			
ต่ำกว่า 25 ปี		-	-
26- 30 ปี		3	1.7
31-35 ปี		22	12.8
36-40 ปี		37	21.5
41-45 ปี		36	20.9
46-50 ปี		27	15.7
สูงกว่า 50 ปี		47	27.3

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน n =172	ร้อยละ
วุฒิทางการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	16	9.3
ปริญญาตรี	112	65.1
สูงกว่าปริญญาตรี	44	25.6
ตำแหน่งปัจจุบัน		
ครูใหญ่หรือผู้รักษาการในตำแหน่งครูใหญ่	78	45.3
อาจารย์ใหญ่หรือผู้รักษาการในตำแหน่งอาจารย์ใหญ่	80	46.5
ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการ ในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน	14	8.1
ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง		
1-5 ปี	18	10.5
6-10 ปี	35	20.3
11-15 ปี	32	18.6
16-20 ปี	27	15.7
21-25 ปี	34	19.8
26 ปี ขึ้นไป	26	15.1
ขนาดของโรงเรียน		
ขนาดเล็ก	73	42.4
ขนาดกลาง	77	44.8
ขนาดใหญ่	22	12.8

จากตารางที่ 1 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นชาย (ร้อยละ 78.50) โดยมีอายุสูงกว่า 50 ปี มากที่สุด 47 คน (ร้อยละ 27.30) รองลงมาที่มีจำนวนไล่เลี่ยกัน คือ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีช่วงอายุระหว่าง 36-40 ปี (ร้อยละ 21.50) ช่วงอายุ 41-45 ปี (ร้อยละ 20.90) นอกจากนั้นพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่อายุน้อยที่สุด คือ ช่วงอายุ 26-30 ปี มีเพียง 3 คน (ร้อยละ 1.70)

สำหรับวุฒิทางการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า วุฒิปริญญาตรี มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 65.10) รองลงมา คือ วุฒิสองปริญญาตรี มี 44 คน (ร้อยละ 25.60)

ส่วนตำแหน่งทางการบริหารของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ หรือผู้ที่รักษาการในตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ (ร้อยละ 46.40) รองลงมา คือ ตำแหน่งครูใหญ่ (ร้อยละ 45.30) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งในช่วง 6-10 ปี และ 21-250 ปี

สำหรับขนาดโรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดกลางมากที่สุด คือ 77 โรงเรียน (ร้อยละ 44.80) รองลงมา คือ ขนาดเล็ก 73 โรงเรียน (ร้อยละ 42.40) และโรงเรียนขนาดใหญ่ (ร้อยละ 12.80)

ส่วนที่ 2.2 เป็นการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของโรงเรียนที่เกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ที่เกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

1. งานโครงสร้างการบริหารงานวิชาการและการกำหนดขอบเขต ความรับผิดชอบ และอำนาจหน้าที่ของบุคลากรในสายงานวิชาการ

ตารางที่ 2 แสดงการจัดโครงสร้างการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นทางการ

สภาพการบริหาร	โรงเรียน ขนาดใหญ่		โรงเรียน ขนาดกลาง		โรงเรียน ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	
มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงาน						
วิชาการอย่างเป็นทางการ	20	90.90	69	89.61	32	43.83
วิธีการที่ใช้ในการกำหนดโครงสร้างการ						
บริหารงานวิชาการของโรงเรียน						
ใช้ตามแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการ						
การประถมศึกษาแห่งชาติ เสนอแนะ	15	75.00	60	86.95	20	62.50
ผู้บริหารกำหนดเอง	1	5.00	3	4.34	10	31.25
ผู้บริหารและผู้ช่วยบริหารที่รับผิดชอบ						
งานวิชาการ เป็นผู้กำหนด	1	5.00	2	2.89	1	3.12
ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และคณะครู						
ร่วมกันกำหนดตามความเหมาะสม						
ของโรงเรียน	3	15.00	4	5.79	1	3.12

จากตารางที่ 2 แสดงว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนใหญ่มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นทางการ (ร้อยละ 90.90) โดยวิธีการที่ใช้ในการกำหนดโครงสร้างการบริหารวิชาการนั้น ปรากฏว่าส่วนใหญ่ใช้ตามแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เสนอแนะ (ร้อยละ 75.00) นอกจากนี้ได้จากการที่ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และคณะครูร่วมกันกำหนดตามความเหมาะสมของโรงเรียน (ร้อยละ 15.00)

สำหรับโรงเรียนขนาดกลาง มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นทางการ (ร้อยละ 89.61) โดยวิธีการที่ใช้กำหนดโครงสร้างระบบการบริหารงานวิชาการใช้ตามแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เสนอแนะ (ร้อยละ 86.95)

ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก ปรากฏว่ามีโรงเรียนที่มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นทางการเพียง ร้อยละ 43.83 โดยโรงเรียนที่มีการกำหนดโครงสร้างระบบบริหารวิชาการนั้นใช้ตามแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เสนอแนะ (ร้อยละ 62.50)

ตารางที่ 3 แสดงการแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายวิชาการอย่าง เป็นทางการและองค์ประกอบของ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโรงเรียน

สภาพการบริหาร	โรงเรียน ขนาดใหญ่		โรงเรียน ขนาดกลาง		โรงเรียน ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	
มีการแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ						
อย่าง เป็นทางการ	20	90.90	50	64.93	31	42.46
องค์ประกอบของคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ						
ผู้บริหารโรงเรียน	18	31.81	46	92.00	28	90.32
ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนที่รับผิดชอบงานวิชาการ						
หัวหน้าสายชั้น	18	81.81	32	64.00	7	22.58
หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์	18	81.81	16	32.00	-	-
หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์	19	86.36	40	80.00	28	90.32
ครูสายปฏิบัติการสอน	9	45.00	36	72.00	30	96.70

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโรงเรียน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ระบุว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ(ร้อยละ 90.90) โดยคณะกรรมการดังกล่าว ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน (ร้อยละ 90.00) ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนที่รับผิดชอบงานวิชาการ (ร้อยละ 100) หัวหน้าสายชั้น(ร้อยละ81.81) หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ (ร้อยละ86.36) และครูสายปฏิบัติการสอน(ร้อยละ 45.00)

สำหรับโรงเรียนขนาดกลาง ปรากฏว่า มีการแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ
ของโรงเรียน (ร้อยละ 50.00) โดยคณะกรรมการชุดดังกล่าว ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน
(ร้อยละ 92.00) ผู้ช่วยผู้บริหารที่รับผิดชอบงานวิชาการ (ร้อยละ 64.00) หัวหน้าสายชั้น (ร้อยละ
32.00) หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ (ร้อยละ 80.00) และครูสายปฏิบัติการสอน (ร้อยละ 72.00)

ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก มีการแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ร้อยละ (42.46)
โดยคณะกรรมการดังกล่าว ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน (ร้อยละ 90.32) หัวหน้ากลุ่ม
ประสบการณ์ (ร้อยละ 90.32) และครูสายปฏิบัติการสอน (ร้อยละ 96.70)

ตารางที่ 4 แสดงวิธีการที่ใช้ในการกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่
ของบุคลากรในสายงานวิชาการ

สภาพการบริหาร	โรงเรียน ขนาดใหญ่		โรงเรียน ขนาดกลาง		โรงเรียน ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	

วิธีการกำหนดขอบเขต ความรับผิดชอบ

และอำนาจหน้าที่ของบุคลากรใน

สายงานวิชาการ

ผู้บริหาร เป็นผู้กำหนดหน้าที่ของบุคลากร

ในสายงานวิชาการ เป็นลายลักษณ์อักษร 20 90.90 52 67.53 31 42.46

ใช้วิธีการบอกกล่าว แนะนำหรือ

กำหนดขึ้นในกรณี เกิดปัญหาในการ

ปฏิบัติงาน

16 72.72 48 62.33 64 87.67

พิจารณาร่วมกันระหว่างผู้บริหาร

ผู้ช่วยผู้บริหาร และคณะครูในโรงเรียน

แล้วกำหนดหน้าที่และแนวปฏิบัติ

งานวิชาการของบุคลากร

4 18.18 16 20.77 38 52.05

จากตารางที่ 4 แสดงว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีการกำหนดขอบเขต ความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่
ของบุคลากร ในสายงานวิชาการ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระบุว่าใช้วิธีผู้บริหาร เป็นผู้มอบหมาย
หน้าที่และความรับผิดชอบ เป็นลายลักษณ์อักษร (ร้อยละ 90.90) รองลงมาคือ ใช้วิธีการบอกกล่าว
หรือแนะนำการปฏิบัติงาน (ร้อยละ 72.72)

สำหรับโรงเรียนขนาดกลาง มีการกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่ของบุคลากร (ร้อยละ) โดยใช้วิธีการที่ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้กำหนดหน้าที่ของบุคลากรเป็นลายลักษณ์อักษร (ร้อยละ 67.53) และใช้วิธีการบอกกล่าว หรือแนะนำการปฏิบัติงาน (ร้อยละ 62.33)

ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กนั้น ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระบุว่าวิธีการมอบหมายหน้าที่ และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีบอกกล่าวหรือแนะนำการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 5 แสดงถึงปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารวิชาการ การกำหนดขอบ เขต
ความรับผิดชอบ และอำนาจหน้าที่ของบุคลากรในสายงานวิชาการ

สภาพการบริหาร	โรงเรียน ขนาดใหญ่		โรงเรียน ขนาดกลาง		โรงเรียน ขนาดเล็ก	
	จำนวน ร้อยละ	n=22	จำนวน ร้อยละ	n=77	จำนวน ร้อยละ	n=73

ปัญหาที่ เกี่ยวกับการจัดโครงสร้างระบบบริหาร

วิชาการและการกำหนดขอบ เขตความรับผิดชอบ

อำนาจหน้าที่ของบุคลากรที่กำกับดูแลงานวิชาการ

ไม่มีการจัดโครงสร้าง

การบริหารงานวิชาการ

3 13.63 13 16.88 28 38.35

ไม่รู้ขอบข่ายงานวิชาการ

อย่างชัดเจน

6 27.27 18 23.73 15 20.54

ไม่มีการมอบหมายงานอย่าง

เป็นทางการ

5 22.72 11 14.28 13 17.80

จากตารางที่ 5 แสดงว่า ปัญหาที่เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารวิชาการ และการกำหนด

ขอบเขตความรับผิดชอบ การมอบหมายอำนาจหน้าที่ ของบุคลากรที่กำกับดูแลงานวิชาการของ

โรงเรียนขนาดใหญ่ แลโรงเรียนขนาดกลางปรากฏว่า ปัญหาที่สำคัญ คือ บุคลากรไม่รู้ขอบข่าย

งานวิชาการในโรงเรียนอย่างชัดเจน ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานวิชาการได้ครอบคลุมวัตถุประสงค์

ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหา คือ ไม่มีการจัดโครงสร้างการบริหารงานวิชาการ

2. งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

ตารางที่ 6 แสดงวิธีการจัดให้มีเอกสารหลักสูตร

สภาพการบริหาร	โรงเรียน ขนาดใหญ่		โรงเรียน ขนาดกลาง		โรงเรียน ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	
การจัดให้มี เอกสารหลักสูตรในโรงเรียน						
กรมวิชาการแจกให้	18	81.81	50	64.93	44	60.30
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแจกให้	19	86.36	62	80.51	57	78.08
โรงเรียนจัดซื้อเอง	13	59.09	30	38.96	30	41.09
โรงเรียนจัดทำแบบสรุป						
สาระสำคัญแจกให้ครู	4	18.18	4	5.19	2	2.73
ครูจัดซื้อเอง	4	18.18	21	27.27	13	17.80
ได้รับบริจาค	3	13.63	4	5.19	3	4.10

จากตารางที่ 6 แสดงว่า ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีวิธีการจัดให้มีเอกสารหลักสูตรด้วยกันหลายวิธี วิธีแรก คือ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแจกให้ (ร้อยละ 86.36) รองลงมา คือ ได้จากกรมวิชาการแจกให้ (ร้อยละ 81.8) ส่วนวิธีอื่น ๆ นอกเหนือจากนี้ คือ โรงเรียนจัดซื้อจัดหาเอง (ร้อยละ 59.09)

สำหรับโรงเรียนขนาดกลาง ปรากฏว่า วิธีการที่จัดให้มีเอกสารหลักสูตร ใช้วิธีเช่นเดียวกับโรงเรียนขนาดใหญ่ คือ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแจกให้ (ร้อยละ 80.51) รองลงมา คือ กรมวิชาการแจกให้ (ร้อยละ 64.93)

ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก จัดให้มีเอกสารหลักสูตรโดยได้จากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแจกให้ (ร้อยละ 78.08) และกรมวิชาการแจกให้ (ร้อยละ 60.30)

ตารางที่ 7 แสดงวิธีการศึกษาและสร้างความเข้าใจหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 และ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533

สภาพการบริหาร	โรงเรียน	โรงเรียน	โรงเรียน
	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ
	n=22	n=77	n=73

การศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรประถมศึกษา

พุทธศักราช 2521 และฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533

ศึกษาจาก เอกสารหลักสูตรด้วยตนเอง	20	90.90	69	89.61	63	86.30
ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตร						
โดยการเข้าอบรม	18	81.81	64	83.11	62	84.93
ได้รับความรู้จากศึกษานิเทศก์	11	50.00	38	49.35	29	39.72
ได้รับความรู้จากการศึกษาดูงาน						
จากโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร	6	27.27	15	19.48	10	13.69

สำหรับการศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 และฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 นั้น วิธีที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ระบุมากกว่าร้อยละ 50 ดำเนินการในโรงเรียน ขนาดใหญ่ดังนี้ คือ ศึกษาจากเอกสารหลักสูตรด้วยตนเอง (ร้อยละ 90.90) ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรโดยการเข้ารับการอบรม (ร้อยละ 81.81) และการได้รับความรู้จากศึกษานิเทศก์ (ร้อยละ 50.00)

ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง ปรากฏว่าได้รับความรู้จากการศึกษาเอกสารหลักสูตรด้วยตนเอง (ร้อยละ 89.61) โดยการเข้ารับการอบรม(ร้อยละ83.11)

สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้ตอบแบบสอบถามระบุว่าใช้วิธีการศึกษา เอกสารหลักสูตรด้วยตนเอง (ร้อยละ86.36) และ ศึกษาทำความเข้าใจโดยการเข้ารับการอบรม (ร้อยละ 84.93)

ตารางที่ 8 แสดงวิธีการดำเนินการนำหลักสูตรไปใช้

สภาพการบริหาร	โรงเรียน		โรงเรียน		โรงเรียน	
	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	

การดำเนินการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน

จัดประชุมครูเพื่อชี้แจง แนะนำ ทบทวน

การใช้หลักสูตรก่อนเปิดภาคเรียน 16 72.72 56 72.72 56 76.71

ประชุมปฏิบัติการจัดทำแผนการสอน

คู่มือครู 11 50.00 42 54.54 49 67.12

จัดทำกำหนดการสอนรายภาคเรียน 12 54.54 39 50.64 34 46.57

จากตารางที่ 8 แสดงว่า การดำเนินการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนนั้น โรงเรียนขนาดใหญ่ดำเนินการโดย จัดประชุมครู เพื่อชี้แจง แนะนำ ทบทวนการใช้หลักสูตรก่อนเปิดภาคเรียน (ร้อยละ 72.72) การจัดทำกำหนดการสอนรายภาคเรียน (ร้อยละ 54.54) และการประชุมปฏิบัติการจัดทำแผน การสอนและคู่มือครู (ร้อยละ 50.00)

ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระบุว่า การดำเนินการนำหลักสูตรไปใช้นั้น ใช้วิธีประชุมครูเพื่อชี้แจง แนะนำ ทบทวนการใช้หลักสูตร ก่อนเปิดภาคเรียน (ร้อยละ 72.72) และการประชุมปฏิบัติการทำแผนการสอน (ร้อยละ 54.54) การจัดทำกำหนดการสอนรายภาคเรียน(ร้อยละ 50.64)

โรงเรียนขนาดเล็ก ดำเนินการนำหลักสูตรไปใช้โดยการรจัดประชุมครูเพื่อชี้แจง แนะนำ ทบทวน การใช้หลักสูตรก่อนเปิดภาคเรียน (ร้อยละ 76.71) และการประชุมปฏิบัติการจัดทำแผน การสอน คู่มือครู (ร้อยละ 67.12)

ตารางที่ 9 แสดงถึงวิธีการประเมินความรู้ความเข้าใจหลักสูตรของครู

สภาพการบริหาร	โรงเรียน ขนาดใหญ่		โรงเรียน ขนาดกลาง		โรงเรียน ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	
มีการประเมินผลความรู้ความเข้าใจ						
เกี่ยวกับหลักสูตร	11	50.00	42	54.54	35	47.94
วิธีการประเมินความรู้ความเข้าใจ						
พิจารณาผลจากการประเมินการอบรม	6	27.27	18	23.37	17	23.28
สังเกตพฤติกรรมการสอนของครู	11	50.00	19	24.67	28	38.35
สังเกตการใช้สื่อการสอน	8	36.36	19	24.67	17	23.28
สังเกตการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ของนักเรียน	12	54.54	38	49.35	30	49.09
ดูผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน	16	72.72	42	54.54	41	56.16

จากตารางที่ 9 แสดงการประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ ปรากฏว่า ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการประเมินความรู้ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับหลักสูตร (ร้อยละ 50.00) และใช้วิธีการประเมินโดยการดูผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 72.72) การสังเกตการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน และการสังเกต พฤติกรรมการสอนของครู (ร้อยละ 54.54 และ 50.00)ตามลำดับ

โรงเรียนขนาดกลางมีการประเมินความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร (ร้อยละ 54.54) โดยใช้วิธีดูผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (ร้อยละ 54.54)

ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก มีการประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตรของครู (ร้อยละ 47.94) โดยใช้วิธีดูผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (ร้อยละ 56.16)

ตารางที่ 10 แสดงถึงปัญหาที่เกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

สภาพการบริหาร	โรงเรียน ขนาดใหญ่		โรงเรียน ขนาดกลาง		โรงเรียน ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	

ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรและการ

นำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน

หลักสูตรและ เอกสารประกอบ

หลักสูตรมีจำนวนไม่เพียงพอ	8	36.36	21	27.27	43	58.90
ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร	12	54.54	41	53.24	27	36.98
ไม่มีการจัดทำแผนการสอน คู่มือครู	4	18.81	13	16.88	19	26.02
ขาดการวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้	5	22.72	26	33.76	37	50.68

จากตารางที่ 10 แสดงว่า ปัญหาทางด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระบุว่าในโรงเรียนขนาดใหญ่ เป็นปัญหาขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ (ร้อยละ 54.54)

ส่วนปัญหาในโรงเรียนขนาดกลาง พบว่า ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

โรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหาทางด้านหลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตรมีจำนวนไม่เพียงพอ (ร้อยละ 58.90) ส่วนปัญหาสำคัญลำดับรองลงมา คือ ขาดการวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ (ร้อยละ 45.20) และปัญหาขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร

3. งานการ เรียนการสอน

ตารางที่ 11 แสดงวิธีการจัดให้มีแผนการสอน คู่มือครูที่มีใช้อยู่ในโรงเรียน

สภาพการบริหาร	โรงเรียน ขนาดใหญ่		โรงเรียน ขนาดกลาง		โรงเรียน ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	
วิธีการจัดให้มีแผนการสอน						
คู่มือครูที่มีใช้อยู่ในโรงเรียน						
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแจกให้	19	86.36	59	76.62	61	83.56
โรงเรียนจัดซื้อให้	12	54.54	28	36.36	28	38.35
ครูจัดทำเอง	7	31.81	34	44.15	33	45.20
กลุ่มโรงเรียนจัดทำให้	7	31.81	27	35.06	10	13.69
คณะกรรมการฝ่ายวิชาการของ						
โรงเรียนจัดทำให้	15	68.18	8	10.38	3	4.10

จากตารางที่ 11 แสดงว่าวิธีการจัดให้มีแผนการสอน คู่มือครูที่มีใช้อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า ได้มาจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแจกให้ (ร้อยละ 86.36) ส่วนวิธีรองลงมา คือ โรงเรียนจัดซื้อเอง (ร้อยละ 54.54) และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโรงเรียนจัดทำให้ (ร้อยละ 50.00)

ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง ปรากฏว่า วิธีการจัดให้มีแผนการสอน คู่มือครู นั้น วิธีที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระบุมากกว่าร้อยละ 50 มีวิธีเดียว คือ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแจกให้(ร้อยละ 76.62)

สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก วิธีที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระบุ คือ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแจกให้ (ร้อยละ 83.56)

ตารางที่ 12 แสดงวิธีการจัดตารางสอน

สภาพการบริหาร	โรงเรียน ขนาดใหญ่		โรงเรียน ขนาดกลาง		โรงเรียน ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	

วิธีการจัดตารางสอน

จัดตามแนวทางของกรมวิชาการ	7	31.81	19	24.67	30	41.09
ฝ่ายบริหารโรงเรียนจัดให้	4	18.81	5	6.49	8	10.95
คณะกรรมการฝ่ายวิชาการของ โรงเรียนจัดให้	12	54.54	27	35.06	19	26.02
ครูประจำชั้นจัดเอง	4	18.81	23	29.87	29	39.72
คณะครูในสายชั้นร่วมกันจัด	5	22.72	-	-	-	-

จากตารางที่ 12 แสดงว่า วิธีการจัดตารางสอน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ วิธีที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ระบุมากกว่าร้อยละ 50 มีอยู่วิธีเดียว คือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโรงเรียนจัดให้ (ร้อยละ 54.54)

ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง ปรากฏว่า ไม่มีวิธีใดที่ผู้ตอบแบบสอบถามระบุมากกว่า ร้อยละ 50 แต่มีวิธีที่น่าสนใจ คือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโรงเรียนจัดให้ (ร้อยละ 35.06) รองลงมา คือ ครูประจำชั้นจัดเอง

สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กนั้น ปรากฏว่า จัดตารางสอนตามแนวทางของกรมวิชาการ (ร้อยละ 41.09) และครูประจำชั้นจัดเอง (ร้อยละ 39.72)

ตารางที่ 13 แสดงหลักเกณฑ์ในการจัดครูเข้าสอน

สภาพการบริหาร	โรงเรียน		โรงเรียน		โรงเรียน	
	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	

หลักเกณฑ์ในการจัดครูเข้าสอน

จัดตามความเห็นชอบของ						
ผู้บริหารโรงเรียน	3	13.63	10	12.98	8	10.95
จัดตามความสมัครใจและ						
ความสนใจของครู	7	31.81	14	18.18	25	34.24
จัดตามความถนัดของครู	10	45.45	26	33.76	31	42.46
จัดตามความสามารถของครู	14	63.63	31	40.25	23	31.50
จัดตามประสบการณ์ด้าน						
การสอนของครู	8	36.36	24	31.16	26	35.61
จัดตามความเหมาะสม						
และความจำเป็นของโรงเรียน	10	45.45	43	55.84	56	76.71

จากตารางที่ 13 แสดงหลักเกณฑ์ในการจัดครูเข้าสอน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ระบุว่า จัดครูเข้าสอนตามความสามารถของครู (ร้อยละ 63.63) ลำดับรองลงมาที่น่าสนใจ ซึ่งมี 2 วิธี คือ จัดตามความถนัดของครู และจัดตามความเหมาะสมและความจำเป็นของโรงเรียน (ร้อยละ 45.45)

สำหรับโรงเรียนขนาดกลาง นั้นปรากฏว่าใช้วิธีการจัดตามความจำเป็นและความเหมาะสมของโรงเรียน (ร้อยละ 55.84)

ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก มีผู้ตอบแบบสอบถามที่ระบุนานกว่าร้อยละ 50 ได้แก่การจัดตามความเหมาะสมและความจำเป็นของโรงเรียน (ร้อยละ 76.71)

ตารางที่ 14 แสดงวิธีการส่งเสริมให้ครูปรับปรุงการเรียนการสอน

สภาพการบริหาร	โรงเรียน		โรงเรียน		โรงเรียน	
	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	

วิธีการส่งเสริมให้ครูปรับปรุง

การเรียนการสอน

ส่งครูเข้ารับการอบรม	21	95.00	72	93.50	64	87.67
จัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียน	16	72.72	64	83.11	57	78.08
จัดให้มีการสาธิตวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ	3	13.63	9	11.68	17	23.28
ศึกษาดูงานในโรงเรียนที่มีการ						
จัดการเรียนการสอนดีเด่น	11	50.00	38	49.35	32	43.83
เชิญวิทยากรมาบรรยายเกี่ยวกับนวัตกรรม						
และเทคโนโลยีใหม่ ๆ	6	27.27	7	9.09	12	16.43
สนับสนุนให้มีโอกาสศึกษาต่อ	7	31.81	33	42.85	34	46.57

จากตารางที่ 14 แสดงว่า วิธีการส่งเสริมให้ครูปรับปรุงการเรียนการสอน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีผู้ตอบแบบสอบถามที่ระบุนมากกว่าร้อยละ 50 มีอยู่ 3 วิธี คือ การส่งครูเข้ารับการอบรม (ร้อยละ 90.90) จัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียน (ร้อยละ 72.72) และวิธีการศึกษาดูงานในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนดีเด่น (ร้อยละ 50.00)

สำหรับโรงเรียนขนาดกลาง วิธีที่ผู้ตอบแบบสอบถามที่ระบุ มีอยู่ 2 วิธี คือ การส่งครูเข้ารับการอบรม (ร้อยละ 93.50) และจัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียน (ร้อยละ 83.11)

ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก ระบุว่า โรงเรียนใช้วิธีการส่งครูเข้ารับการอบรม (ร้อยละ 87.67) และจัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียน (ร้อยละ 78.08)

ตารางที่ 15 แสดงวิธีการประเมินการจัดการเรียนการสอน

สภาพการบริหาร	โรงเรียน ขนาดใหญ่		โรงเรียน ขนาดกลาง		โรงเรียน ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	
วิธีการประเมินการจัดการเรียนการสอน						
ตรวจบันทึกการสอน	19	86.36	69	89.61	58	79.45
เยี่ยมชั้นเรียน	15	68.18	67	87.01	57	78.08
ใช้แบบประเมินผล	7	31.81	31	40.25	28	38.35
สังเกตการสอน	15	68.18	57	74.02	46	63.01
ดูจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน						
ของนักเรียน	19	86.36	64	83.11	50	68.49
ใช้วิธีการประเมินกันเอง	4	18.81	22	28.57	16	21.91

จากตารางที่ 15 แสดงว่า วิธีการประเมินการจัดการเรียนการสอน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีวิธีที่ผู้ตอบแบบสอบถามระบุมากกว่า ร้อยละ 50 มีหลายวิธี เรียงตามลำดับดังนี้ คือ วิธีการตรวจบันทึกการสอน และวิธีดูผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (ร้อยละ 86.36) วิธีรองลงมา คือ การเยี่ยมชั้นเรียนและการสังเกตการสอน (ร้อยละ 68.18)

สำหรับโรงเรียนขนาดกลาง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระบุว่า ใช้วิธีตรวจบันทึกการสอน (ร้อยละ 89.61) เยี่ยมชั้นเรียน (ร้อยละ 87.01) วิธีดูผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (ร้อยละ 83.11) วิธีสังเกตการสอน (ร้อยละ 74.20)

ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก ปรากฏว่า ใช้วิธีตรวจบันทึกการสอน (ร้อยละ 79.45) เยี่ยมชั้นเรียน (ร้อยละ 78.08) ดูผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (ร้อยละ 68.45) และสังเกตการสอน (ร้อยละ 63.01)

ตารางที่ 16 แสดงปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน

สภาพการบริหาร	โรงเรียน ขนาดใหญ่		โรงเรียน ขนาดกลาง		โรงเรียน ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	

ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในโรงเรียน

จัดครู เข้าสอนได้ไม่เหมาะสมและ

ไม่ตรงกับความต้องการ 4 18.18 25 32.46 26 35.61

ไม่ได้เตรียมการสอน(บันทึกการสอน)

ก่อนทำการสอน 4 18.18 22 28.57 34 46.57

ไม่มีการส่งเสริมและสนับสนุนการจัด

กิจกรรมการเรียนการสอนอย่างจริงจัง 4 18.18 12 15.58 18 24.65

ไม่มีการนำเทคโนโลยี นวัตกรรม

วิธีสอนใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดกิจกรรม

การเรียนการสอน 13 59.09 42 54.54 45 61.64

จากตารางที่ 16 แสดงว่า ปัญหาที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในโรงเรียนนั้น ปรากฏว่า

ในโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหาที่มีความสำคัญ
 เหมือนกัน โดยผู้ตอบแบบสอบถามระบุ ดังนี้ คือ ไม่มีการนำเทคโนโลยี นวัตกรรม
 วิธีการสอนใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน นอกจากนั้นยังมีปัญหาการจัดครู เข้าสอน
 ไม่เหมาะสมและไม่ตรงกับความต้องการ ไม่มีการเตรียมการสอน ไม่มีการส่งเสริมและสนับสนุน
 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างจริงจัง

4. งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

ตารางที่ 17 แสดงการจัดให้มีวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

สภาพการบริหาร	โรงเรียน ขนาดใหญ่		โรงเรียน ขนาดกลาง		โรงเรียน ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	

วิธีการจัดให้มีสื่อการเรียนการสอนในโรงเรียน

จัดซื้อโดยใช้เงินงบประมาณ	15	68.18	70	90.90	59	80.82
โรงเรียนจัดซื้อให้	13	59.09	36	46.75	32	43.83
ครูผลิตขึ้นใช้เอง	16	72.72	61	79.22	56	76.71
เจ้าหน้าที่ศูนย์สื่อหรือศูนย์วิชาการ						
โรงเรียนจัดทำให้	3	13.63	12	15.58	15	20.54
ยืมจากศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน	5	22.72	23	29.87	28	38.35
ได้รับบริจาค	5	22.72	19	24.67	21	28.76

จากตารางที่ 17 แสดงว่า วิธีการจัดให้มีสื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ วิธีที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากระบุ คือ ครูผลิตขึ้นใช้เอง (ร้อยละ 72.72) จัดซื้อโดยใช้เงินงบประมาณ (ร้อยละ 68.18) และโรงเรียนจัดซื้อให้ (ร้อยละ 59.09)

ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง ปรากฏว่า โรงเรียนใช้วิธีจัดซื้อโดยใช้เงินงบประมาณ เป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 90.90) นอกจากนั้น เป็นวิธีที่ครูผลิตขึ้นใช้เอง

สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก วิธีที่โรงเรียนดำเนินการส่วนมาก คือ จัดซื้อด้วยเงินงบประมาณ (ร้อยละ 80.82) และโรงเรียนจัดซื้อให้ (ร้อยละ 76.71)

ตารางที่ 18 แสดงวิธีส่ง เสริมและสนับสนุนให้ครูรู้จักทำ รู้จักใช้ และรู้จักเก็บบำรุงรักษา
สื่อการเรียนการสอน

สภาพการบริหาร	โรงเรียน		โรงเรียน		โรงเรียน	
	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	

วิธีการส่ง เสริมและสนับสนุนให้ครูรู้จักทำรู้จักใช้
และรู้จักเก็บบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน

จัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้	20	90.90	65	84.41	51	69.86
จัดสรรงบประมาณให้	17	77.37	48	62.33	42	57.53
จัดหาแหล่งวิทยากรจากชุมชนให้	6	27.27	12	15.58	18	24.65
จัดประชุมปฏิบัติการผลิตสื่อ	9	40.90	17	22.07	17	23.28
ทำคู่มือการใช้สื่อ	5	22.72	13	16.88	17	23.28
สาธิตสื่อใหม่ ๆ	1	4.54	5	6.49	3	4.10
จัดหาหนังสือ เอกสารที่เกี่ยวกับเรื่องสื่อ	11	50.00	30	49.35	30	41.09

จากตารางที่ 18 แสดงว่า วิธีการส่ง เสริมและสนับสนุนให้ครูรู้จักใช้ และรู้จักเก็บบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระบุมากกว่า ร้อยละ 50 มีหลายวิธีเรียงตามลำดับ ดังนี้ คือ โรงเรียนจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้ (ร้อยละ 90.90) โรงเรียนจัดสรรงบประมาณให้ (ร้อยละ 77.37) และวิธีการจัดหาหนังสือ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสื่อการเรียนการสอน

สำหรับโรงเรียนขนาดกลางนั้น มีผู้ตอบแบบสอบถามระบุมากกว่า ร้อยละ 50 มี 2 วิธี คือ โรงเรียนจัดหาวัสดุให้ (ร้อยละ 84.41) และจัดสรรงบประมาณให้ (ร้อยละ 63.33)

ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก ใช้วิธีจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้ ร้อยละ 69.86 และวิธีการจัดสรรงบประมาณให้ ร้อยละ 57.53

ตารางที่ 19 แสดงถึงวิธีการให้บริการสื่อการเรียนการสอนแก่ครู

สภาพการบริหาร	โรงเรียน ขนาดใหญ่		โรงเรียน ขนาดกลาง		โรงเรียน ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	

การบริการสื่อการเรียนการสอน

จัดตั้งศูนย์สื่อการเรียนการสอน

หรือศูนย์วิชาการโรงเรียน 10 45.45 29 37.66 31 42.66

จัดหรือเก็บสื่อการเรียนการสอน

ไว้ในห้องเรียน 16 72.72 62 80.51 55 75.34

จัดทำทะเบียนสื่อการเรียนการสอน 14 63.63 51 66.23 48 65.75

กำหนดระเบียบและวิธีการยืมสื่อ

การเรียนการสอน 9 40.90 30 49.35 18 24.65

จากตารางที่ 19 แสดงว่า วิธีการบริการสื่อการเรียนการสอนในโรงเรียน นั้น ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ระบุว่า ใช้วิธีจัดหรือเก็บสื่อการเรียนไว้ในห้องเรียน (ร้อยละ 72.72) และการจัดทำทะเบียนสื่อการเรียนการสอน (ร้อยละ 63.63)

สำหรับโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนส่วนใหญ่ระบุว่าใช้วิธีจัดหรือเก็บสื่อการเรียนการสอนไว้ในห้องเรียน (ร้อยละ 80.51) และการจัดทำทะเบียนสื่อการเรียนการสอน (ร้อยละ 66.23)

ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กนั้น ใช้วิธีเก็บสื่อการเรียนการสอนไว้ในห้องเรียน (ร้อยละ 75.34) และการจัดทำทะเบียนสื่อการเรียนการสอน (ร้อยละ 65.75)

ตารางที่ 20 แสดงวิธีการส่งเสริมให้ครูรู้จักการคิดค้น สร้างสรรค์ และมีทักษะ เกี่ยวกับการผลิตสื่อการเรียนการสอน

สภาพการบริหาร	โรงเรียน ขนาดใหญ่		โรงเรียน ขนาดกลาง		โรงเรียน ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	

วิธีการส่งเสริมให้ครูรู้จักการคิดค้น สร้างสรรค์ และมีทักษะ เกี่ยวกับการผลิตสื่อการเรียนการสอน

ส่งเสริมให้ครูศึกษาคู่มือและ เอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อ	15	68.18	57	74.02	57	78.08
จัดประชุมอบรมชี้แจงให้ครูเห็นความ สำคัญของการใช้สื่อการเรียนการสอน	14	63.63	41	53.24	45	61.64
นิเทศ กำกับติดตามผลการใช้ สื่อการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ	13	59.09	38	49.35	39	53.42
ให้กำลังใจ พิจารณาความดีความชอบ เป็นพิเศษ	6	27.27	19	24.67	29	39.72

จากตารางที่ 20 แสดงว่า วิธีการส่งเสริมให้ครูรู้จักการคิดค้น สร้างสรรค์ และมีทักษะ เกี่ยวกับการผลิตสื่อการเรียนการสอน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ นั้น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระบุวิธีที่มีผู้ตอบมากกว่าร้อยละ 50 คือการส่งเสริมให้ครูศึกษาคู่มือและ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อ (ร้อยละ 68.18) จัดประชุมอบรมครูให้เห็นความสำคัญของการใช้สื่อฯ ในการจัดการเรียนการสอน (ร้อยละ 63.63) และการนิเทศ กำกับ ติดตามผลการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ (ร้อยละ 59.09)

ส่วนโรงเรียนขนาดกลางนั้น มีวิธีการส่งเสริมให้ครูรู้จัก คิดค้น สร้างสรรค์ และมีทักษะ
เกี่ยวกับการผลิตสื่อการเรียนการสอน คือ ส่งเสริมให้ครูศึกษาคู่มือและ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการ
ผลิตสื่อ (ร้อยละ 74.02) และวิธีจัดประชุมอบรมชี้แจงให้ครูเห็นความสำคัญ (ร้อยละ 53.24)

สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ดำเนินการในหลาย ๆ วิธี คือ การส่งเสริมให้ครูศึกษาคู่มือและ
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อ (ร้อยละ 78.08) จัดประชุมอบรมครูให้เห็นความสำคัญของการใช้สื่อฯ
ในการจัดการเรียนการสอน (ร้อยละ 61.64) และการนิเทศ กำกับ ติดตามผลการใช้สื่อการเรียน
การสอนอย่างสม่ำเสมอ (ร้อยละ 53.42)

ตารางที่ 21 แสดงวิธีการที่โรงเรียนนำแหล่งวิทยากรในชุมชนหรือในท้องถิ่นมาใช้ เป็นสื่อการเรียนการสอน

สภาพการบริหาร	โรงเรียน		โรงเรียน		โรงเรียน	
	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	

การนำแหล่งวิทยากรในชุมชนหรือในท้องถิ่นมา

ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน

เชิญบุคคลที่มีความรู้ความสามารถมา

บรรยายให้ความรู้แก่นักเรียน 12 54.54 45 58.44 39 53.42

ทัศนศึกษาสถานประกอบการที่สอดคล้อง

กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 12 54.54 32 41.55 42 57.53

เชิญวิทยากรภายนอกมาสอนในกลุ่ม

วิชาการงานพื้นฐานอาชีพ 7 31.81 28 36.36 19 26.02

จากตารางที่ 21 แสดงว่า วิธีการที่โรงเรียนนำแหล่งวิทยากรในชุมชนหรือในท้องถิ่นมาใช้ เป็นสื่อการเรียนการสอน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ปรากฏว่าโรงเรียนใช้วิธีเชิญบุคคลที่มีความรู้ความสามารถมาบรรยายให้ความรู้แก่นักเรียน และ ทัศนศึกษาสถานประกอบการที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ร้อยละ 54.54)

ส่วนโรงเรียนขนาดกลางนั้น วิธีการที่ใช้ในโรงเรียนส่วนใหญ่ คือ เชิญบุคคลที่มีความรู้ความสามารถมาบรรยายให้ความรู้แก่นักเรียน และ ทัศนศึกษาสถานประกอบการที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ร้อยละ 58.44)

สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ใช้วิธีทัศนศึกษาสถานประกอบการที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ร้อยละ 57.53) และ เชิญบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมาบรรยายให้ความรู้แก่นักเรียน (ร้อยละ 53.42)

ตารางที่ 22 แสดงวิธีการประเมินการใช้สื่อการเรียนการสอน

สภาพการบริหาร	โรงเรียน ขนาดใหญ่		โรงเรียน ขนาดกลาง		โรงเรียน ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	
มีการประเมินการใช้สื่อการเรียนการสอน	13	59.09	19	24.67	13	17.80
วิธีที่ใช้การประเมินการใช้สื่อการเรียนการสอน						
สังเกตการสอนว่าครูใช้สื่อการสอน						
เป็นประจำหรือไม่	8	61.53	17	89.47	9	69.23
ตรวจบันทึกการสอน	9	69.23	17	89.47	12	92.30
ตรวจบันทึกการยืมสื่อการสอน	5	38.46	13	57.89	8	61.53
แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผล	3	23.07	9	47.36	5	38.46

จากตารางที่ 23 แสดงว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการประเมินการใช้สื่อ ร้อยละ 59.09 โดยวิธีการประเมินโรงเรียนใช้วิธีตรวจบันทึกการสอน (ร้อยละ 69.23) และวิธีสังเกตการสอนว่าครูใช้สื่อการสอนเป็นประจำหรือไม่ (ร้อยละ 61.53)

ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง มีการประเมินการใช้สื่อการเรียนการสอน โดยตรวจบันทึกการสอน และใช้วิธีสังเกตว่าครูใช้สื่อการเรียนการสอนเป็นประจำหรือไม่ (ร้อยละ 89.47)

สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก มีการประเมินการใช้สื่อการเรียนการสอน ใช้วิธีตรวจบันทึกการสอน (ร้อยละ 92.30) วิธีสังเกตว่าครูใช้สื่อการเรียนการสอนเป็นประจำหรือไม่ (ร้อยละ 69.23) และวิธีตรวจบันทึกการยืมสื่อการเรียนการสอน (ร้อยละ 61.53)

ตารางที่ 23 แสดงปัญหาเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน

สภาพการบริหาร	โรงเรียน ขนาดใหญ่		โรงเรียน ขนาดกลาง		โรงเรียน ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	

ปัญหาที่เกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอนบางกลุ่ม						
ประสบการณ์มีไม่เพียงพอ	16	72.72	63	81.81	56	76.71
ไม่มีการจัดเก็บ บำรุง และซ่อมแซม						
สื่อการสอน	8	36.36	25	32.46	31	42.46
ไม่มีสื่อการสอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน						
เรียนการสอน	9	40.90	32	41.55	35	47.94
ไม่มีการสำรวจความต้องการสื่อการสอน						
วัสดุอุปกรณ์ จากครูผู้สอน	3	13.63	7	9.09	14	19.17

จากตารางที่ 23 แสดงว่าปัญหาที่เกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็กนั้น มีปัญหาเดียวกัน คือ ปัญหาสื่อการเรียนการสอนในบางกลุ่มประสบการณ์มีไม่เพียงพอ (ร้อยละ 72.72, 81.81 และ 76.71) ตามลำดับ ส่วนปัญหาที่น่าสนใจ คือ ครูไม่ใช้สื่อการเรียนการสอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ร้อยละ 40.90, 41.55 และ 47.94)

5. งานวัดผลและประเมินผล

ตารางที่ 24 แสดงวิธีที่โรงเรียนจัดให้มีการศึกษาและสร้างความเข้าใจในเรื่อง การวัดผลประเมินผลแก่ครู

สภาพการบริหาร	โรงเรียน ขนาดใหญ่		โรงเรียน ขนาดกลาง		โรงเรียน ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	

วิธีการศึกษาทำความเข้าใจในเรื่องการวัดผล

ประเมินผลของครู

ศึกษาเอกสารตำรา เกี่ยวกับการวัดผล

ประเมินผล	18	81.81	63	81.81	61	83.56
ศึกษาดูงานในโรงเรียนที่มีการวัดผลดีเด่น	6	27.27	21	27.27	22	30.13
เข้ารับการอบรมการวัดผลประเมินผล	8	36.36	42	54.54	42	57.53
เชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้	3	13.63	5	6.49	11	15.06
จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ	7	31.81	17	22.07	18	24.65
ผู้บริหารให้คำแนะนำ	7	31.81	36	46.75	32	43.83

จากตารางที่ 24 แสดงว่า วิธีการจัดให้มีการศึกษา ทำความเข้าใจในเรื่องการวัดผลประเมินผล ในโรงเรียนขนาดใหญ่ คือ การศึกษาเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล (ร้อยละ 81.81)

ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง นั้น ปรากฏว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีการให้ศึกษาเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล (ร้อยละ 81.81) และวิธีการส่งครูเข้ารับการอบรม เรื่องการวัดผล ประเมินผล (ร้อยละ 54.54)

ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก ใช้วิธีการให้ศึกษาเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล (ร้อยละ 83.50) และ วิธีการส่งครูเข้ารับการอบรม เรื่องการวัดผล ประเมินผล (ร้อยละ 57.53)

ตารางที่ 25 แสดงการแต่งตั้งคณะกรรมการวัดผลประเมินผลในโรงเรียน

สภาพการบริหาร	โรงเรียน ขนาดใหญ่		โรงเรียน ขนาดกลาง		โรงเรียน ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	
มีการแต่งตั้งคณะกรรมการวัดผลประเมินผล						
ของโรงเรียน	15	68.18	52	67.53	50	68.49
องค์ประกอบของคณะกรรมการ ฯ						
ผู้บริหารโรงเรียน	7	46.66	40	76.92	45	90.00
ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ	7	46.66	23	44.23	20	40.00
หัวหน้าสายชั้น	7	46.66	-	-	-	-
หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์	5	33.33	42	80.76	45	90.00
ครูสายปฏิบัติการสอน	5	33.33	40	76.92	42	84.00

จากตารางที่ 25 แสดงว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก มีการแต่งตั้งคณะกรรมการวัดผลประเมินผลในโรงเรียน (ร้อยละ 68.18, 67.53 และ 68.49 ตามลำดับโดยองค์ประกอบของคณะกรรมการ ดังกล่าว ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน (ร้อยละ 46.66) ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ (ร้อยละ 46.66) หัวหน้าสายชั้น (ร้อยละ 46.66) หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ (ร้อยละ 33.33) และครูสายปฏิบัติการสอน (ร้อยละ 33.33)

ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง คณะกรรมการดังกล่าว ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน (ร้อยละ 67.53) ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ (ร้อยละ 76.92) หัวหน้าสายชั้น (ร้อยละ 44.23) หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ (ร้อยละ 80.76) และครูสายปฏิบัติการสอน (ร้อยละ 76.92)

ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก คณะกรรมการดังกล่าวประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน (ร้อยละ 90.00) ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ (ร้อยละ 40.00) หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ (ร้อยละ 90.00) และครูสายปฏิบัติการสอน (ร้อยละ 84.00)

ตารางที่ 26 แสดงวิธีดำเนินการเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลในโรงเรียน

สภาพการบริหาร	โรงเรียน ขนาดใหญ่		โรงเรียน ขนาดกลาง		โรงเรียน ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	

วิธีดำเนินการเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลในโรงเรียน

จัดทำสถิติข้อมูลเกี่ยวกับ						
การประเมินผลนักเรียน	14	63.63	63	81.81	61	83.56
วิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อ						
ปรับปรุงการเรียนการสอน	10	45.50	47	61.03	36	49.31
กำหนดให้มีการรายงานผล						
การประเมินเป็นระยะ ๆ	12	54.54	33	42.85	25	34.24
ผู้บริหารผู้มตรวจสมุดแบบฝึกหัด						
ของนักเรียนเป็นครั้งคราว	9	40.90	46	59.74	42	57.53

จากตารางที่ 26 แสดงว่า วิธีดำเนินการเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการดำเนินการดังนี้ คือ จัดทำสถิติข้อมูลเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลนักเรียน (ร้อยละ 63.63) และวิธีการกำหนดให้มีการตรวจรายงานผลการประเมินเป็นระยะ (ร้อยละ 54.54)

สำหรับโรงเรียนขนาดกลาง มีวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลในโรงเรียน โดยวิธีจัดทำสถิติข้อมูลเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลของนักเรียน (ร้อยละ 81.81) และวิธีวิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน (ร้อยละ 61.03) และวิธีผู้บริหารผู้มตรวจสมุดแบบฝึกหัดของนักเรียนเป็นครั้งคราว (ร้อยละ 59.47)

ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก ดำเนินงานโดยวิธีจัดทำสถิติข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลนักเรียน (ร้อยละ 83.56) และวิธีผู้บริหารผู้มตรวจสมุดแบบฝึกหัดของนักเรียนเป็นครั้งคราว (ร้อยละ 57.53) วิธีวิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน (ร้อยละ 52.05)

ตารางที่ 27 แสดงวิธีการนำผลการวิเคราะห์จากการประเมินผลมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน

สภาพการบริหาร	โรงเรียน		โรงเรียน		โรงเรียน	
	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	

การนำผลการวิเคราะห์จากการประเมินผลมา

ใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน

ใช้ปรับปรุงกิจกรรมการเรียน

การสอนในชั้นเรียนปกติ 17 77.27 62 80.51 57 78.08

ใช้ปรับปรุงสื่อการเรียน 5 22.72 21 27.27 31 42.46

ใช้ปรับปรุงเนื้อหาวิชาที่สอน 3 13.63 24 31.16 29 39.72

ใช้ปรับปรุงวิธีการวัดผลประเมินผล 8 36.36 36 46.75 30 41.09

ใช้เป็นข้อมูลในการสอนซ่อมเสริม 12 54.54 55 71.42 43 58.90

จากตารางที่ 27 แสดงวิธีการนำผลการวิเคราะห์จากการประเมินผลมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน ใน

โรงเรียนขนาดใหญ่ ดำเนินการโดยวิธีนำมาใช้ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ

(ร้อยละ 77.27) และใช้เป็นข้อมูลในการสอนซ่อมเสริม (ร้อยละ 54.54)

ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง ส่วนใหญ่ดำเนินการโดยวิธีนำมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ (ร้อยละ 80.51) และวิธีใช้เป็นข้อมูลในการสอนซ่อมเสริม (ร้อยละ 71.42)

สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กนั้น มีการนำผลการวิเคราะห์จากการประเมินผลมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ (ร้อยละ 78.05) และใช้เป็นข้อมูลในการสอนซ่อมเสริม

(ร้อยละ 58.09)

ตารางที่ 28 แสดงแผนปฏิบัติการ เฉพาะด้านการประเมินผลการเรียนการสอนที่โรงเรียน
จัดทำเพิ่มเติม

สภาพการบริหาร	โรงเรียน ขนาดใหญ่		โรงเรียน ขนาดกลาง		โรงเรียน ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	

นอกจากการวัดผลและประเมินผลตามระเบียบ

การวัดผลตามหลักสูตรประถมศึกษา 2521 แล้ว

โรงเรียนมีแผนปฏิบัติการเฉพาะ คือ

แผนการวัดผลประเมินผลจุดประสงค์

ใน ป 02	18	81.81	60	77.92	50	68.49
แผนการทดสอบสมรรถภาพทางกาย	4	18.18	23	29.87	27	36.98
แผนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน	5	22.72	34	44.15	41	56.16
แผนวิเคราะห์จุดประสงค์	3	13.63	13	16.88	15	20.54

จากตารางที่ 28 แสดงว่า แผนปฏิบัติการเฉพาะ เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลนอกเหนือจาก
การวัดผล ประเมินผลตามระเบียบการวัดผลตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ปรากฏว่า
โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก ระบุตรงกันว่า มีการทำแผนการวัด
ผล ประเมินผลจุดประสงค์ใน ป.02 (ร้อยละ 81.81, 72.92 และ 68.49) และในโรงเรียนขนาด
เล็ก ปรากฏว่า มีการจัดทำแผนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน (ร้อยละ 56.16) อีกประการหนึ่งด้วย

ตารางที่ 29 แสดงปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลประ เมินผล

สภาพการบริหาร	โรงเรียน ขนาดใหญ่		โรงเรียน ขนาดกลาง		โรงเรียน ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	

ปัญหาที่ เกี่ยวกับการวัดผลประ เมินผล

ขาดการติดตามผลที่ได้จากการวัดผล

ประ เมินผลมาปรับปรุงการ เรียน

การสอน

12 54.54 49 63.63 36 49.31

ข้อสอบไม่ตรงกับ เนื้อหาวิชา

และจุดประสงค์

8 36.36 19 24.67 28 38.35

ขาดการวางแผน เกี่ยวกับการวัดผล

ประ เมินผล

5 22.72 31 40.25 23 31.50

ขาดความรู้ความ เข้าใจ เกี่ยวกับ

การประ เมินผล

7 31.81 21 27.27 17 23.28

จากตารางที่ 29 แสดงถึงปัญหาที่ เกี่ยวกับการวัดผลประ เมินผลในโรงเรียน ปรากฏว่า ในโรง
เรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดเล็ก ระบุปัญหาตรงกัน คือ ปัญหาการขาด
การติดตามผลที่ได้จากการวัดผลประ เมินผลมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน(ร้อยละ 54.54,
63.63 และ 49.31) นอกจากนี้ พบว่า ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งในโรงเรียนขนาดกลาง คือ
ขาดการวางแผน เกี่ยวกับการวัดผล ประ เมินผล (ร้อยละ 40.25) และปัญหาของข้อสอบไม่ตรงกับ
เนื้อหาวิชาและจุดประสงค์ในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็ก (ร้อยละ 36.36 และ 38.35)

6. งานห้องสมุด

ตารางที่ 30 แสดงการจัดสถานที่ เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการอ่านและการค้นคว้าของนักเรียน

สภาพการบริหาร	โรงเรียน		โรงเรียน		โรงเรียน	
	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	

การจัดสถานที่ เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการอ่านและ

การค้นคว้าของนักเรียน

จัดห้องสมุด	21	95.55	75	97.40	66	90.41
จัดมุมหนังสือ	13	59.09	59	76.62	59	80.82
จัดหีบห่อหรือกระเปาะหนังสือเคลื่อนที่	3	13.63	9	11.68	21	28.76

จากตารางที่ 30 แสดงว่า ในการจัดสถานที่ เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการอ่านและการค้นคว้าของนักเรียน ใน โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก มีการดำเนินการดังนี้ คือ จัดห้องสมุด (ร้อยละ 95.55, 97.40 และ 90.41 และจัดมุมหนังสือ (ร้อยละ 59.09, 76.62 และ 80.82) ตามลำดับ

ตารางที่ 31 แสดงการสนับสนุนให้ครูใช้ห้องสมุดเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

สภาพการบริหาร	โรงเรียน ขนาดใหญ่		โรงเรียน ขนาดกลาง		โรงเรียน ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	

วิธีการสนับสนุนให้ครูมาใช้ห้องสมุดเพื่อพัฒนา

การเรียนการสอน

มีแผนการจัดการใช้ห้องสมุดเพื่อ

การเรียนการสอนของนักเรียน

10 45.50 40 51.44 34 46.57

จัดหาหนังสือสำหรับการค้นคว้าของครู

และของนักเรียนอย่างเพียงพอ

10 45.50 26 33.76 42 57.53

จัดบรรยากาศภายในห้องสมุดหรือ

มุมหนังสือให้จูงใจครูและนักเรียน

เข้าไปใช้บริการ

14 63.63 36 46.75 47 64.38

จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุด

อย่างสม่ำเสมอ

8 36.36 48 62.33 28 38.35

จากตารางที่ 31 แสดงว่า วิธีการสนับสนุนให้ครูใช้ห้องสมุดเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ใช้วิธีจัดบรรยากาศภายในห้องสมุดหรือมุมหนังสือให้จูงใจครูและนักเรียนเข้าไปใช้บริการ (ร้อยละ 63.63) ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง นั้น ปรากฏว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ได้ดำเนินการในเรื่องนี้ คือ จัดหาหนังสือสำหรับการค้นคว้าของครูอย่างเพียงพอ (ร้อยละ 62.33) และมีแผนการจัดการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน (ร้อยละ 51.44) สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก มีการจัดบรรยากาศภายในห้องสมุดหรือมุมหนังสือให้จูงใจครูเข้าไปใช้บริการ (ร้อยละ 64.38)

ตารางที่ 32 แสดงวิธีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนมาใช้ห้องสมุด

สภาพการบริหาร	โรงเรียน ขนาดใหญ่		โรงเรียน ขนาดกลาง		โรงเรียน ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	

กิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมาใช้ห้องสมุด

จัดนิทรรศการ	10	45.50	25	32.46	25	34.24
ตอบปัญหาชิงรางวัล	12	54.54	30	38.96	23	31.50
แข่งขันเล่าเรื่อง	10	45.50	23	29.87	26	35.61
กิจกรรมค้นคว้ารายงาน	12	54.54	40	51.44	37	50.68
กิจกรรมสอนข่าว เหตุการณ์ประจำวัน	13	59.09	45	58.44	45	61.64
กิจกรรมการใช้บริการห้องสมุด	11	50.00	43	55.38	30	41.09

จากตารางที่ 32 แสดงกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมาใช้ห้องสมุด ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการดำเนินการดังนี้ คือ ตอบปัญหาชิงรางวัล(ร้อยละ 54.54) กิจกรรมการค้นคว้ารายงาน (54.54) กิจกรรมการสอนข่าว และ เหตุการณ์ประจำวัน(59.09) กิจกรรมการใช้บริการห้องสมุด (50.00)

ในโรงเรียนขนาดกลาง มีการจัดกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนมาใช้ห้องสมุด ดังนี้ คือ กิจกรรมสอนข่าว และ เหตุการณ์ประจำวัน (ร้อยละ 58.44) กิจกรรมการใช้บริการห้องสมุด(ร้อยละ 55.84) และกิจกรรมการค้นคว้า รายงาน (ร้อยละ 51.44)

ในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า โรงเรียนได้จัดกิจกรรมสอนข่าวและ เหตุการณ์ประจำวัน (ร้อยละ 61.64) และกิจกรรมการค้นคว้ารายงาน(ร้อยละ 50.68)

ตารางที่ 33 แสดงวิธีประเมินการใช้ห้องสมุดหรือมุมหนังสือ

สภาพการบริหาร	โรงเรียน		โรงเรียน		โรงเรียน	
	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	

วิธีการประเมินผลการใช้ห้องสมุดหรือมุมหนังสือ

ประเมินจากจากสถิติการมาใช้						
ห้องสมุดของนักเรียน	12	54.54	53	68.83	46	63.01
ประเมินจากแสดงความคิดเห็นของ						
ผู้มาใช้ห้องสมุด	10	45.50	15	19.48	10	13.69
ประเมินจากสถิติการยืมหนังสือ	8	36.36	25	32.46	27	36.92
ประเมินจากจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม						
ห้องสมุด	6	27.27	36	46.75	29	39.72
ประเมินจากรายงานของเจ้าหน้าที่						
ห้องสมุดหรือบรรณารักษ์	5	22.72	18	23.37	24	32.87

จากตารางที่ 33 แสดงว่า วิธีการประเมินการใช้ห้องสมุดหรือมุมหนังสือ ในโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก ใช้วิธีการประเมินการใช้ห้องสมุดหรือมุมหนังสือ ในรูปแบบเดียวกัน คือ ประเมินจากสถิติการมาใช้ห้องสมุดของนักเรียน (ร้อยละ 54.54, 68.83 และ 63.01) ตามลำดับ

ตารางที่ 34 แสดงปัญหาที่เกี่ยวกับห้องสมุด

สภาพการบริหาร	โรงเรียน ขนาดใหญ่		โรงเรียน ขนาดกลาง		โรงเรียน ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	

ปัญหาเกี่ยวกับห้องสมุด

ไม่มีผู้รับผิดชอบห้องสมุดอย่าง

เป็นทางการ

3 13.63 16 20.77 22 30.13

ไม่มีการจัดหมวดหมู่หนังสือ

5 22.72 28 36.36 22 30.13

ไม่มีการสนับสนุนในด้านหนังสือและ

เอกสารค้นคว้าในห้องสมุด

21 95.50 35 45.45 38 52.05

ไม่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริม

การใช้ห้องสมุด

10 45.50 11 14.28 4 5.47

จากตารางที่ 34 แสดงว่า ปัญหาที่เกี่ยวกับห้องสมุด ในโรงเรียนขนาดใหญ่ไม่มีการสนับสนุนในด้านหนังสือและเอกสารค้นคว้าในห้องสมุด (ร้อยละ 95.50) และปัญหาไม่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุด (ร้อยละ 45.50)

ในโรงเรียนขนาดกลาง ปรากฏว่าเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับการไม่มีการสนับสนุนในด้านหนังสือและเอกสารค้นคว้าในห้องสมุด (ร้อยละ 45.45) และไม่มีการจัดหมวดหมู่หนังสือ (ร้อยละ 36.36)

ส่วนในโรงเรียนขนาดเล็ก ปัญหาที่สำคัญ คือ ไม่มีการสนับสนุนด้านหนังสือและเอกสารค้นคว้าในห้องสมุด (ร้อยละ 52.05) และไม่มีผู้รับผิดชอบห้องสมุดอย่างเป็นทางการ (ร้อยละ 30.13)

7. งานนิเทศภายในโรงเรียน

ตารางที่ 35 แสดงการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน

สภาพการบริหาร	โรงเรียน ขนาดใหญ่		โรงเรียน ขนาดกลาง		โรงเรียน ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	
มีการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน	14	63.63	68	88.31	64	87.67
กิจกรรมที่จัด						
จัดประชุมอบรมเพื่อชี้แจงแก่บุคลากร	12	85.71	47	69.11	41	64.06
จัดหาเอกสาร วารสาร ตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน	8	57.14	28	41.17	35	54.68
เชิญวิทยากรมาให้ความรู้	8	57.14	20	29.41	24	37.50

จากตารางที่ 35 แสดงว่ามีการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก (ร้อยละ 63.63, 88.31 และ 87.67) โดยกิจกรรมที่จัดขึ้นนั้น ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ระบุว่า จัดประชุมอบรมเพื่อชี้แจง (ร้อยละ 85.71) จัดหาเอกสาร วารสาร ตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน (ร้อยละ 57.14) เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ (ร้อยละ 57.14)

ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง ได้จัดกิจกรรม ดังนี้ คือ จัดประชุมอบรมชี้แจง (ร้อยละ 69.11)

สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ได้จัดกิจกรรม จัดประชุม อบรมชี้แจง (ร้อยละ 64.06) จัดหาเอกสาร วารสาร ตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน (ร้อยละ 54.68)

ตารางที่ 36 แสดงคณะกรรมการนิเทศภายในและองค์ประกอบของคณะกรรมการ

สภาพการบริหาร	โรงเรียน ขนาดใหญ่		โรงเรียน ขนาดกลาง		โรงเรียน ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	
มีคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน						
อย่าง เป็นทางการ	13	59.09	61	79.22	53	72.60
องค์ประกอบของคณะกรรมการนิเทศ ฯ						
ผู้บริหารโรงเรียน	12	92.30	60	98.36	47	88.67
ผู้ช่วยผู้บริหารที่รับผิดชอบงานวิชาการ	9	69.23	15	24.59	20	37.73
หัวหน้าสายชั้น	9	69.23	-	-	-	-
หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์	9	69.23	15	24.59	20	37.73
ครูสายการสอนที่มีความรู้ความสามารถ	9	69.23	15	24.59	20	37.73

จากตารางที่ 36 แสดงว่า ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน(ร้อยละ 59.09, 79.22 และ 72.60) โดยองค์ประกอบของคณะกรรมการดังกล่าว ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน (ร้อยละ 92.30) ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ (ร้อยละ 69.23) หัวหน้าสายชั้น (ร้อยละ 69.23) หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์(ร้อยละ 69.23) และครูสายปฏิบัติการสอนที่มีความรู้ความสามารถ (ร้อยละ 69.23)

โรงเรียนขนาดกลาง คณะกรรมการ ฯ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน (ร้อยละ 98.36) ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ (ร้อยละ 24.59) หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ (ร้อยละ 24.59) และครูสายปฏิบัติการสอนที่มีความรู้ความสามารถ (ร้อยละ 24.59)

โรงเรียนขนาดเล็ก คณะกรรมการ ฯ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน (ร้อยละ 88.67) ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ(ร้อยละ 37.73) หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ (ร้อยละ 37.73) ครูสายปฏิบัติการสอนที่มีความรู้ความสามารถ(ร้อยละ 37.73)

ตารางที่ 37 แสดงปัญหาที่เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน

สภาพการบริหาร	โรงเรียน		โรงเรียน		โรงเรียน	
	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	n=22		n=77		n=73	

ปัญหาที่ เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน

ไม่มีการดำเนินการนิเทศภายใน

โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

ขาดเอกสาร เครื่องมือ

สำหรับการนิเทศ

ผู้นิเทศไม่ได้รับการยอมรับ

จากผู้รับการนิเทศ

ไม่ได้กำหนดผู้รับผิดชอบไว้

อย่างเป็นทางการ

จากตารางที่ 37 แสดงว่า ปัญหาที่ เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน นั้น ปรากฏว่า ในโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหาที่คล้ายคลึงกัน คือ ขาดการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบและขาดความต่อเนื่อง